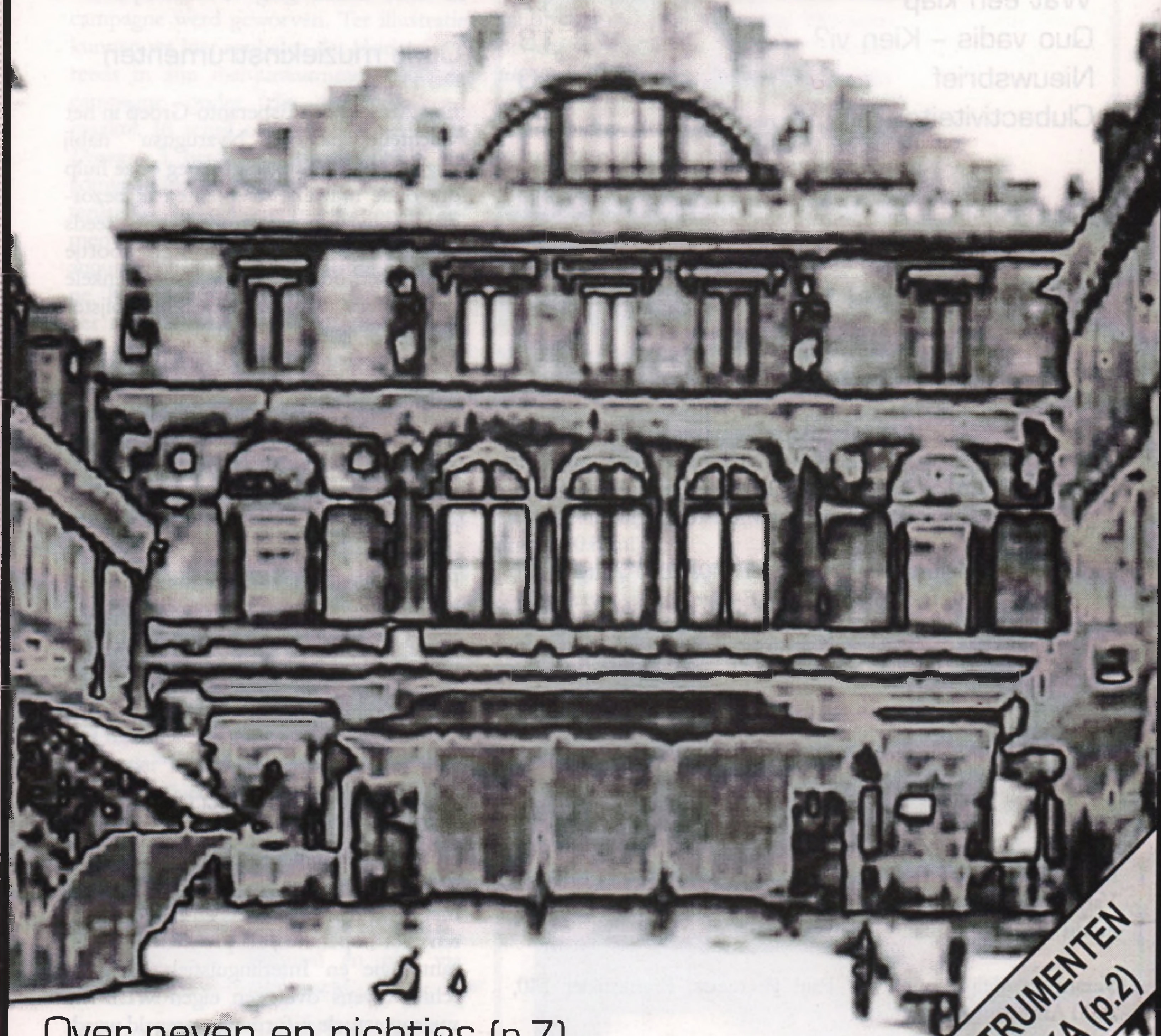
Tweemaandelijks tijdschrift
over alternatieve communicatie en Esperanto

32ste jaargang 2001/1 (187)
januari - februari

HORIZONtaal

Manifesto 2000

Over neven en nichtjes (p.7)

De verklaring van Boulogne (p.9)

Met vlag en wimpel (p.15) Recensie

MUZIEKINSTRUMENTEN VOOR AFRIKA (p.2)

ISSN 0772-540 X Afgiftekantoor: ANTWERPEN X

In dit nummer

HORIZONTAAL, Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 32ste jaargang.

Redactie en administratie: Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00, fax: 03 233 54 33, E-adres: horizontaal@fel.esperanto.be, infopagina's: http://www.esperanto.be/fel/nl.

Abonnementen: 20,00 EUR
Rekeningen: t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402-5510531-55 of ASLK 001-2376527-06; t.n.v. Libroservo Esperanto Nederland, Haarlem: postgiro rek.: 111 278

Redactie: Guido Van Damme, Ivo Durwael, Eddy Raats, Jo Haazen
Medewerkers: Paul Peeraerts, Wim M.A. De Smet, Jean Pierre VandenDaele, Lode Van de Velde, Emiel Van Damme, Raymond Wylleman, Marc Cuffez, e.a.

Verantwoordelijke uitgever: Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

HORIZONTAAL verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Gelukkig Nieuwjaar

Juist, we zijn een nieuwe jaargang van *Horizontaal* begonnen. Maar liefst de 31ste. Hij luidt een nieuw jaar, een nieuwe eeuw en zelfs een nieuw millennium in. Voor Esperanto in Vlaanderen wordt het wellicht een periode van grote onzekerheid wat zijn werkingsmiddelen betreft. Daarom is het nodig de krachten te bundelen en eensgezind en elkaar steunend die uitdaging tegemoet te treden.
Het bestuur en de personeelsleden van de Vlaamse Esperantobond willen daarvoor in ieder geval hun beste beentje voorzetten. Zij wensen aan alle leden en lezers veel voldoening en succes in het komende jaar.

Oude muziekinstrumenten

Een Afrikaaanse Esperanto-Groep in het vluchtelingenkamp Nyarugusu nabij Kigoma (west Tanzania) vroeg onze hulp om oude muziekinstrumenten te bezorgen. De leden van de groep hebben reeds een cassette opgenomen. Een koortje zingt met begeleiding van één enkele gitaar, maar de kwaliteit is niet bijster goed.
Muziekinstrumenten opsturen is echter nogal moeilijk en duur. Gelukkig is Stan Goedschalckx, een Vlaamse priester die ook al hielp met internetcontact, momenteel op vakantie voor de Kerst- en Nieuwjaarsperiode. Eind januari reist hij terug af naar Tanzania en hij is bereid te helpen met het vervoer.
Heb je ergens ongebruikte muziekinstrumenten liggen, neem dan contact op met Stan Goedschalckx en bezorg ze zo vlug mogelijk. Het gemakkelijkst gaat dat via de Procuur van de Broeders van Liefde, Stropstraat 119 te Gent. Tel.: 09 210 84 82.

Documentatiecentrum

Het Documentatiecentrum van de Vlaamse Esperantobond omvat een bibliotheek met meer dan 1800 titels en 87 tijdschriften over Esperanto, taalproblemen, Esperantologie en Interlinguïstiek. Het beschikt tevens over een eigen WEB-site waarop actuele informatie geregeld wordt aangepast en een INTERNET-aansluiting voor internationale raadplegingen. U kan er terecht alle werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur.

Manifesto 2000

een redelijk succes

Wanneer je een campagne lanceert, mag je niet verwachten dat iedereen erop reageert. Het doel van UNESCO om met zijn Manifest 2000 100 miljoen handtekeningen bijeen te brengen was klaarblijkelijk dan ook te hoog gegrepen. Eind oktober hadden zo'n 60 000 000 mensen (dat is toch 1% van de wereldbevolking) gereageerd. Opvallend is dat de helft van deze handtekeningen uit Indië afkomstig was, terwijl Brazilië met meer dan 13 miljoen zeer goed scoorde. Klaarblijkelijk ligt men in het zuiden meer wakker van vrede dan in het noorden.

En hoe zit het met het Esperanto. Eerst en vooral kan men aanvoeren dat vanuit de Esperantobeweging actief voor de campagne werd geworven. Ter illustratie kunnen we hier aanhalen dat Horizontaal reeds in zijn mei-juninummer 2000 de campagne onder zijn lezers bekend maakte. In schril contrast daarmee staat *Dimensie* 3, het tijdschrift van DGIS, de administratie van Buitelnadse zaken, Buitenlandse handel en Internationale samenwerking. Zij maakten pas in hun juli-augustusnummer gewag van de campagne. Het tijdschrift bereikte de lezers op het moment dat de campagne eigenlijk vrijwel afgesloten was.

Van Esperantozijde – door UEA gecoördineerd – werd er door 5669 mensen gereageerd. Daarvan kwam ongeveer één vierde via het Internet, terwijl 75% per brief zijn handtekening onder het manifest plaatste.

Per land gezien steelt hier Brazilië de show met meer dan 1000 handtekeningen. Op de tweede plaats komt Italië met 850 steunbetuigingen en Frankrijk met 633. Proportioneel doet België het met 154 handtekeningen ook niet slecht, maar het moet in dit klassement wel de eer laten aan Tsjechië dat met 338 veruit het best scoort. Indië komt er met slechts 13 handtekeningen maar povertjes uit, zeker als je het vergelijkt met de 30 miljoen die nationaal hebben gereageerd. Het zou natuurlijk kunnen dat Indische Esperantosprekers zich nationaal en niet via Esperanto hebben aangemeld.

Duidelijk is dat het Internet, hoe belangrijk het ook moge zijn, ook binnen de Esperantowereld nog lang niet voor iedereen toegankelijk of beschikbaar is. In 22 landen werden er meer handtekeningen via het Internet ingezameld dan per brief. Daarbij horen Frankrijk, en opvallend Roemenië (dat met 104/11 een eigenaardige verhouding neerzet); ook de meeste westerse landen vallen binnen deze groep (Groot-Brittannië (41/25), Oostenrijk (17/11), Denemarken(17/16), Spanje (16/12), Japan (21/19), Noorwegen (17/3), Portugal (6/1), Zweden (19/17) en de VS (45/9)). Meestal liggen de cijfers echter erg – zou ik niet beter schrijven "bedroevend" – laag. Het persbericht van UEA stelt dan ook: "*La statistiko malkaŝas, ke en multaj landoj kun relative forta Esperanto-movado oni ankoraŭ neglektis la kolektadon. Landaj asocioj kaj lokaj kluboj devus rapide ekaktiviĝi, sed iniciatemaj esperantistoj kompreneble ne bezonas atendi ilian instigon por mem ekagi.*"

De Vlaamse Esperantobond heeft wel zijn steentje bijgedragen en er is redelijk goed op de campagne gereageerd. Wie zijn steun nog niet heeft toegezegd, kan dat vooralsnog blijven doen. Gebruik daarvoor het pamflet dat in het mei/juninummer (Horizontaal 2000/3) werd meegezonden of doe het via het internet (http://www.esperanto.be/fel/nl – klik op het pamflet logo, of http://www.uea.org/2000.html)

Er zijn thans 99 landelijke Esperantoverenigingen die voor het merendeel lid zijn van de overkoepelende wereldvereniging Universala Esperanto-Asocio (UEA). Het getal geeft het aantal nationale of locale verenigingen in dat land aan.

Albanië 10, Argentinië 14, Armenië 2, Australië 10, Azerbeidzjan 1, Bangladesh

In beeld

beknopte inhoud van het UEA-jaarboek

1, België 31, Belize 1, Benin 1, Bolivië 1, Bosnië-Herzegowina 6, Brazilië 99, Bulgarije 11, Cambodja 1, Canada 12, Chili 3, China (+ Hong Kong) 23, Columbia 4, Costa-Rica 2, Congo- Dem.Rep., Congo-Volksrep. 5, Cuba 9, Denemarken (+ Groenland) 14, Duitsland 138, Egypte 2, Estland 10, Filippijnen 1, Finland 37, Frankrijk (+ Nieuw-Caledonië, Noumea, Reunion en Monaco) 122, Ghana 1, Griekenland 2, Groot-Brittannië 65, Guatemala 1, Haïti 1, Hongarije 27, Ierland 1, IJsland 6, India 6, Irak 1, Iran 6, Israël 24, Italië 45, Ivoorkust 1, Japan 69, Joegoslavië 13, Kameroen 1, Kartvelië 1, Kazakstan 1, Kenia 1, Kroatië 14, Koeweit 1, Letland 6, Libanon 1, Libië 1, Litouwen 5, Luxemburg 3, Macedonië 2, Madagascar 3, Malta 3, Mexico 4, Nederland 42, Nepal 1, Nicaragua 1, Nieuw-Zeeland 6, Nigeria 3, Noorwegen 15, Oostenrijk 8, Pakistan 6, Panama 1, Peru 1, Polen 26, Portugal 7, Roemenië 12, Rusland 33, El Salvador 1, San Marino 1, Saoedi-Arabië 1, Slovenië 4, Slovakije 11, Spanje 32, Sri Lanka 2, Tadzjikistan 1, Tanzania 3, Tsjechië 31, Togo 7, Tunesië 2, Turkije 1, Oekraïne 10, Uruguay 1, V.S.A. 71, Oezbekistan 2, Venezuela 3, Viëtnam 2, Wit-Rusland (Bjelorusië) 3, Zimbabwe 1, Zuid-Afrika 5, Zuid-Korea 10, Zweden 32, Zwitserland 18.

Naast de landelijke, regionale en locale Esperantoverenigingen, die dus het Esperanto als bindmiddel hebben, zijn er 83 internationale verenigingen die een eigen werkingsterrein hebben, maar het Esperanto als enige voertaal gebruiken. Sommige daarvan zijn officieel aangesloten bij UEA (hieronder slechts met hun acroniem vermeld): IFEF – spoorwegpersoneel, leden in 24 landen; IKEF – handel en economie; ILEI – leraren, leden in 24 landen; ISAE – wetenschappers, leden in 18 landen; UMEA – medische beroepen, leden in 19 landen; TEJO – Esperanto-jeugd, leden in 37 landen (meer specifieke activiteiten georganiseerd in: b.v. EUROKKA – Esperanto-(rock)muziek of PASPORTA SERVO gratis of bijna-gratis logeer-mogelijkheid, vnl. voor jongeren, bij Esperanto-sprekenden in 76 landen).

Andere verenigingen hebben een losser samenwerkingsverband met UEA maar ook zij gebruiken het Esperanto als enige werktaal. In deze groep vinden we o.m.: AEH – gehandicapten, AVE – ecologen, ATEO – atheïsten, BEL – bahái-gelovigen, EGLI – beoefenaars eeuwenoude Japanse Go-spel, EJA – juristen, EŜLI – schaakspelers, FAT – filosofen, IADEM – mathematici, IEKA – automobilisten, IKUE – katholieken, ILERA – radio-zendamateurs, IPTEA – PTT-, radio- en televisie-medewerkers, KELI - protestanten, KES – quakers, MEL – musici en componisten, PEM – mormonen, SEL – scouting, TEĴA – journalisten.

Een derde groep gebruikt wel het Esperanto als gemeenschappelijke taal, maar heeft geen formele band met de wereldvereniging. Heel vaak gaat het om verenigingen rond een specifieke wetenschap.

AEK – Astronomen, EAH – humanisten, ICEM – leraren Freinet-onderwijssysteem, IFRE – bosbouwers en verwante deskundigen, INA – homeopaten, MENSA – hoogbegaafden, NBN – Nieuwe Biologische Nomenclatuur, ORE – ornithologen, RADE – Rotary-leden, TADEN – nietrokers, TAKE – bouwkundigen en verwante vakmensen, TANEF – natuurvrienden, TEL – aanhangers oecumene, UALE – kunstenaars/artisten, EAŬ – wonbulisme, taoïstische studies, UIEA – Islam.

Van deze 83 internationale verenigingen zijn de volledige namen en adressen (tel., fax, elektronische post, www) en de doelstellingen te vinden in het Jaarboek 2000 (308 blz). Het jaarboek is echter exclusief voor individuele leden[1] van UEA. Elk jaar omstreeks de maand juli verschijnt er een vernieuwde en bijgewerkte versie. Tevens bevat het een netwerk van bijna 2.000 contactpersonen, verspreid over alle eerder genoemde landen, tot wie leden, waar ook ter wereld, zich kunnen wenden voor het verkrijgen van inlichtingen. Bovendien staan er nog eens enige honderden namen vermeld van Esperantosprekers werkzaam bij velerlei instanties. Op reis en thuis een uiterst nuttig boekje.

Enkele wetenswaardigheden

De meeste verenigingen geven een informatieblad uit, publiceren specifieke werken met betrekking tot hun doelstellingen en houden periodiek hun internationale bijeenkomsten. Jaarlijks telt men, over de wereld verspreid, meer dan 200 bijeenkomsten, zoals congressen, seminaries, werkvakanties, studieweken, lezingencycli enz. Uiteraard is Esperanto er de voertaal.

De belangrijkste bijeenkomst is, elke zomer in een ander land, het grote UEA-wereldcongres; in feite is het een internationaal festival van minimaal een week met 150 of meer programmaonderdelen, zoals zang-, dans-, muziek-, toneel-, (poppen)theater-, folklore- en cabaret-uitvoeringen, banket- en dansavond, lezingen, cursussen, symposia, dagelijks voordrachten op universitair niveau, excursies enz, en natuurlijk jaarvergaderingen van internationale verenigingen.

Er is ook altijd een indrukwekkende boekhandel met een ruim aanbod aan boeken, video's, CD's en muziekcassette van wat er op de Esperantomarkt aanwezig is. Gemiddeld zijn er zo'n twee-drieduizend deelnemers uit 60 landen. In de laatste vijf jaar hadden de congressen plaats in Praag (1996), Adelaïde (1997), Montpellier (1998), Berlijn (1999), Tel Aviv (2000). Dit jaar, 2001, is Zagreb de uitverkoren congresstad. In 2002 is het Braziliaanse Fortaleza gaststad.

Het maandblad *Esperanto* voor leden van UEA wordt gelezen in 115 landen; overigens verschijnen er in de wereld meer dan 100 tijdschriften en vakbladen in deze taal. Speciale vermelding verdient het maandblad MONATO, over politiek, wetenschap en cultuur dat door de Vlaamse Esperantobond wordt uitgegeven. Wekelijks verschijnen er boeken in het Esperanto: vertaalde, maar ook veel originele romans, essays, dichtbundels, jeugd- en studieboeken, wetenschappelijke, filosofische en andere werken. Alle boeken zijn verkrijgbaar bij de boekwinkel van de Vlaamse Esperantobond.

Tenslotte zijn er nog: "Akademio de Esperanto", te vergelijken met "l'Académie Française", die de evolutie van de taal probeert te volgen en in goede banen te leiden; "Internacia Scienca Akademio Comenius", een college waarvan minimaal 60 % van de leden tevens lid moet zijn van een nationale academie van wetenschappen; "Akademio Internacia de la Sciencoj", gevestigd in San Marino, organiseert ter plaatse alsook in samenwerking met universiteiten in andere landen, internationale vak-conferenties, cursussen en examens, het verleent ook universitaire titels; "Interlinguïstiek en Esperanto", leerstoel aan de Universiteit van Amsterdam sinds 1997.

Tijdens het 60ste Internationale PEN-congres te Santiago de Compostella, Spanje, 6-12 september 1993 werd het Esperanto als literaire taal aanvaard en kreeg het Esperanto-PEN-centrum, gevestigd in Zwitserland, officiële erkenning.

Samensteller Edwin Burg

1. Alle leden van landelijke verenigingen zijn ook aangesloten bij UEA. Wil je echter het jaarboek ontvangen dan moet je individueel lid worden. Dat lidmaatschap kost EUR 19,21. Wil je er ook nog het tijdschrift *Esperanto* bij, dan kost het EUR 48,09. Beide kunnen via FEL worden betaald.

Taalvooroordelen

Hier zijn enkele doeltreffende argumenten voor wie geconfronteerd wordt met iemand die botweg verklaart dat het Esperanto geen literaire waarde heeft.

Dante Alighieri brak met de algemeen aanvaarde gewoonte van toenmalige Italiaanse schrijvers om het Provencaals te gebruiken, en besloot om zijn Goddelijke Komedie in zijn moedertaal (het Toscaans) te publiceren. Hij verrijkte samen met andere Toscaanse schrijvers zijn taal, maar ondervond ook veel tegenstanders van andere literatoren op het schiereiland. Hij zette hun argumenten op een rijtje:

1. blinde vooroordelen (van diegenen, die een taal beoordelen zonder ze te kennen);
2. valse aantijgingen (van hen die beweren dat de taal geen enkele literaire waarde heeft, omdat zij ze niet gebruiken);
3. zelfingenomenheid (van diegenen die er prat op gaan dat zij (veel) vreemde taal/talen kennen of beheersen);
4. afgunst (jaloezie van literatoren met oogkleppen);
5. lafheid – een hart zonder moed, schreef Dante – (van hen die schrik hebben uitgelachen te worden omdat zij bewondering hebben voor iets vreemds en onbekends).

Gabriel Rougeter voegde er ten gerieve van het Esperanto nog een zesde argument aan toe: het verlangen van sommige staten (of regeringen) om hun taal op te dringen en zo vazallen rond zich te scharen.

Uitspraken van William Auld

Ik ben realist. Indien ik in het Engels zou schrijven, dan zou ik mij opgelaten voelen, als ik werd miskend. Ik ben geen populair schrijver en zou dat ook in het Engels niet zijn, maar mijn boeken worden door heel wat meer mensen gelezen dan die van sommige Britse dichters.

Ik doe geen bekeringen. Als mensen Esperanto willen leren is dat meegenomen, maar al met al ben ik te oud om me iets aan te trekken van wa andere mensen denken.

Een koopje?

Onlangs kreeg ik een pracht aanbod voor een fantastisch product: slechts 6999 BEF exclusief BTW voor *Universal Translator (Professional 2000)*. Het vertaalt onmiddellijk in één klik al uw documenten met meer dan 40 talen in één pakket en 100 000 woorden per taal.

Ook op de boekenbeurs zag ik dergelijke programma's in aanbod staan. Wat mij wel enigszins verwonderde was dat, indien al die programma's toch zo vlot vertalen van en naar alle mogelijke talen, waarom de verpakking en de productbeschrijving op die verpakking altijd ééntalig Engels is.

Verder was ik getuige van een klein experiment. En ik moet toegeven. Dat vertaalprogramma – verbasend hoeveel verschillende vertaalprogramma's er bestaan – vertaalde perfect en foutieve Franse zin in een foute Engelse zin...

De Wereldconferentie over de broeikasgassen is intussen afgelopen... Geen groot succes. Een totale mislukking zelfs. Maar niet alleen omdat de onderhandelaars geen overeenstemming konden bereiken. Ook een mislukking omdat tijdens die conferentie bleek, hoe wereldwijde taalhegemonie de goede werking (en verstandhouding) van zo'n conferentie ernstig in gevaar brengt. Uit een verslag van Antonio Fischetti in *Charlie-Hebdo* over taalongelijkheid lichten we het volgende:

Het sterkste wapen is hier de taal. Het gaat niet alleen om het technisch jargon maar, vooral, om het Engels. Behalve in de plenaire zitting, wordt er niet getolkt. Hoe wil je dat de ongelukkige Peruviaanse afgevaardigde die vijftien Amerikanen tegenover zich begrijpt. Zij kauwen hun lezing af en zitten elkaar intussen inside-jokes toe te fluisteren. Dat is wat – tevergeefs trouwens – de Marokaanse afgevaarigde aanklaagt: "Het eerste wat moet gebeuren is op het gebied van taal heel de wereld gelijk behandelen. De debatten spelen zich op zeer subtiele niveaus af. Alleen echte Engelstaligen hebben genoeg spontaan taalvermogen om voor de vuist weg te antwoorden."
Nochtans zijn het niet die enkele tientallen tolken die het budget van de conferentie de pan zouden doen uitrijzen. "Zeker niet, maar door het Engels op te dringen, zijn ze zeker dat zij het aantal tussenkomsten in de werkgroepen drastisch kunnen beperken."
Het hoeft dus niet te verwonderen dat we de Latijns-Amerikanen vaker in de bar in de kelder aantreffen – de enige plaats waar zij vers fruitsap kunnen krijgen – dan in de zalen waar de werkvergaderingen zich afspelen...

We willen twee bijdragen wijden aan twee speciale talen die omwille van de persoon Zamenhof, een speciale invloed hebben gehad op het ontstaan en de vorm van het Esperanto. De tekst verscheen oorspronkelijk in MONATO en is van de hand van André Cherpillod.

Door zijn Joodse achtergrond was Zamenhof uiteraard vertrouwd met het Hebreeuws en het Jiddisch. Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat we van die talen ook enkele sporen terugvinden in het Esperanto. Uiteraard was de invloed niet zeer groot, maar er zijn toch enkele opvallende elementen. "Opdat een taal internationaal zou zijn," schreef Zamenhof, "volstaat het niet deze zo te noemen." De Helleense en Latijnse culturen waren zo schitterend, dat de invloed van de daarmee corresponderende talen gedurende twee millennia boven heel Europa zweefde. Ook nu nog zijn de Latijnse woordstammen de meest internationale.

Wat betreft de Hebreeuwse cultuur, is de zaak geheel anders. De Bijbel, waarvan het grootste deel in het Hebreeuws geschreven werd, is waarschijnlijk het meest verspreide boek ter wereld. Doch niet in zijn originele taal: in de beginperiode van het christendom was het reeds de Griekse versie, daarna de Latijnse, en nu wordt het Boek vooral in etnische talen gelezen.

De internationaliteit van de Hebreeuwse taal is dus nihil. Om een internationale taal te maken, zou niemand inspiratie putten uit een taal zonder internationaal karakter. Tenminste niet bewust. Zamenhof beheerste het Hebreeuws perfekt: hij aarzelde niet om het titanenwerk op zich te nemen de volledige Joodse Bijbel (door de christenen het Oude Testament genoemd) te vertalen. Het is dus heel waarschijnlijk dat enkele elementen van een taal die hij zo goed kende, onbewust hebben meegespeeld in het maken van de internationale taal. Ziehier enkele voorbeelden.

Enkel het bepaald lidwoord

In het merendeel van de talen, tenminste die talen die Zamenhof kende:

– bestonden ofwel twee soorten lidwoorden: bepaald en onbepaald (Italiaans, Duits, Jiddisch, Frans, Engels);
– ofwel was er geen lidwoord, noch een bepaald, noch een onbepaald (Latijn, Russisch, Pools, Litouws, Volapük).

In tegenstelling tot al deze talen, heeft het Hebreeuws (en ook het Arabisch) slechts één soort lidwoord: het bepaald lidwoord. De onbepaaldheid wordt uitgedrukt door het weglaten van het lidwoord: *ha'adam* = de mens; *adam* = een mens. Zo ook in het Esperanto. Dit feit is te ongewoon om het toe te schrijven aan het toeval.

Over neven en nichtjes

Hebreeuwse invloeden in het Esperanto

Een onveranderlijk lidwoord

Over het algemeen variëren de lidwoorden (in de talen die er hebben) volgens aantal, geslacht en naamval. Dat gebeurt in het Frans, Italiaans, Spaans, Duits, IJslands, Grieks en vele andere. Het varieert niet in het hedendaagse Engels, maar wel in het Oud-Engels van de Middeleeuwen.

In tegenstelling tot deze, heeft het Hebreeuws (en ook het Arabisch) een onveranderlijk lidwoord. Het Hebreeuwse lidwoord is *ha*, en dat is zijn enige vorm: *ha'sus* "het paard", *ha'susa* "de merrie", *ha'susim* "de paarden", *ha'susot* "de merries". Opnieuw kan men vaststellen dat het Esperanto net zo functioneert.

Causatieve werkwoorden

Men noemt de *causatief* de vorm die de handeling voorstelt als opgelegd door het onderwerp aan diegene die ze uitvoert: de causatief van *drinken* is *drenken*. Bij veel van de Indeuropese talen ontbreekt een speciale vervoeging om de causatief uit te drukken, zij moeten hiervoor een hulpwerkwoord gebruiken. Het Frans gebruikt het hulpwerkwoord *faire* (doen): *faire rire* "doen lachen". Het Duits gebruikt het hulpwerkwoord *lassen* (laten): *kommen lassen* "laten komen".

Maar het Hebreeuws heeft een speciale vervoeging, de *hifil* genoemd, die aan eender welke stam een causatieve betekenis geeft: de *hifil* van *caĥak* "lachen" is *hiĉhik* "doen lachen". Wanneer God zegt: "ik *doe het regenen* op aarde" (Gen., Hfst. 7, v. 4), gebruikte hij de causatieve vorm *himtir* (van de stam *matar* "regen"). Dus, zoals Esperanto, bezit het Hebreeuws de

mogelijkheid alle werkwoorden in de causatieve vorm te gebruiken. Toeval? Meer waarschijnlijk: invloed.

Nog iets. Zowel het Hebreeuws als het Esperanto hebben de mogelijkheid de causatief in de passief te gebruiken. Als ik zeg dat Peter Paul *aan het lachen brengt*, kan ik deze zegswijze weer passief maken: *Paul is aan het lachen gebracht door Peter*. Wel, deze zegswijze is totaal onmogelijk in het Frans. Maar ze is heel gewoontjes in het Esperanto. Hetzelfde in het Hebreeuws: aan het actieve *hichĥik* "doen lachen", beantwoord het passieve *hochĥak* "aan het lachen gebracht zijn".

Ĝoju, ĝoju ni, kolegoj,
Dum ni junaj estas!
Post plezura estanteco,
Post malgaja maljuneco —
Sole tero restas.

Vivo estas tre mallonga,
Kuras ne tenate,
Kaj subite morto venos
Kaj rapide ĉiun prenos,
Ĉiun senkompate.

Kie niaj antaŭuloj
En la mondo sidas?
Iru al la superuloj,
Serĉu ilin ĉe l' subuloj —
Kiu ilin vidas?

Vivu la akademio
Kaj la profesoroj
Vivu longe kaj en sano
Ĉiu akademiano,
Vivu sen doloroj!

Vivu, floru nia regno
Kaj regnestro nia!
Kaj amikoj mecenataj,
Protegantoj estimataj
De l'akademio

Vivu ĉiuj la knabinoj
Belaj kaj hontemaj!
Vivu ankaŭ la virinoj,
Amikinoj kaj mastrinoj,
Bonaj, laboremaj.

Mortu, mortu, malgajeco,
Mortu la doloro!
Mortu ĉiu intriganto
Kaj malamon konservanto
Longe en la koro!

L. Zamenhof

Komende = "spoedige, nabije"

Reeds eeuwen lang, zingen de Joden bij de Paasmaaltijd de *Sedero*, *la'ŝana ha'baa biruŝalajim* "tot het komende jaar in Jeruzalem". Letterlijk: *la'ŝana* "naar het jaar", *ha'baa* "het komende", *biruŝalajim* "in Jeruzalem". In het Esperanto kan het gebruik van "komende" in tijdsaanduidingen noch van het Russisch *budushtsjij* "toekomende", noch van het Latijnse *proximus*, het Franse *prochain*, het Duitse *nächst* "nabije". De enig mogelijke verklaring voor de Esperantovorm -ota en -onta is de invloed van het Hebreeuwse *ha'ba* (mannelijk), *ha'baa* (vrouwelijk).

Accusatief na een handelend substantief

Wanneer ik een stad bezocht, waarom kan ik dan niet spreken over "mijn bezoek de stad"? Een foutieve zin, denk je? Het is waar, dat in Esperanto zulke constructies zeer zeldzaam, zelfs enigszins choquerend zijn. Toch vindt men bij Zamenhof: *la diligenta uzado Esperanton en korespondado* (het ijverig gebruik Esperanto in correspondentie); *akceptu mian koran dankon por la elekto min* (aanvaard mijn hartelijke dank voor de keuze mij); *la uzado akuzativon en kazo de senbezono* (het gebruik accusatief in geval van onnodigheid); *la konstanta alkalkulado sin al ia speciala gento* (het constante bijrekenen zichzelf tot een speciaal volk). En de lijst is niet compleet! Volgens mijn bescheiden weten, laat geen enkele Hindo-Europese taal deze constructie toe.

Maar wanneer de Bijbel zegt: "Isaak had de leeftijd van veertig jaar wanneer hij Rebecca nam" (Gen, Hfst. 25, v 20), dan is de precieze omschrijving van de Hebreeuwse vorm: *"was Isaak zoon veertig jaar bij zijn nemen Rebecca"*, met *Rebecca* als het voorwerp van het handelingssubstantief "het nemen". En van zulke zegswijzen kan men er tientallen vinden. In *Lingvo kaj Vivo* (Taal en Leven), citeert Gaston Waringhien een gelijkaardige zin uit Jesaja. Misschien zal men argumenteren dat het Hebreeuws de accusatief niet kent; juist, maar het heeft wel een voorzetsel voor het lijdend voorwerp, wat praktisch op hetzelfde neerkomt. Toen Zamenhof bovenstaande zinnen schreef, volgde hij toen onbewust de Hebreeuwse manier ven spreken? Dat is zeer goed mogelijk.

Zulke zinnen zijn zeldzaam in het Esperanto. Ik vind het spijtig: zij zondigen helemaal niet tegen de geest van de taal.

Accusatief na zelfstandig deelwoord

Dit gebruik van de accusatief is even zeldzaam als het vorige fenomeen. In Zamenhofs vertaling van het bekende studentenlied *Gaudeamus igitur*, (*Fundamenta krestomatio*, ECL, Parijs, 1927, 11de druk, p.328), vindt men *"Mortu ĉiu intriganto kaj malamon konservanto"* (Sterve elke intrigant en bewaarder van haat).

Omdat er onvoldoende ruimte overblijft om dit fenomeen helemaal te behandelen, laten we het voor het volgende nummer, samen met de behandeling van het belang van de onaantastbaarheid van *"La fundamento"*. Ter illustratie en als voorproefje voegen we wel de vertaling van het *Gaudeamus igitur* toe.

De verklaring van Boulogne

de geboorte van een congrestraditie

Geroutineerde congresgangers weten dat vrijwel elk Wereldcongres wordt afgesloten met een plechtige slotverklaring. Eén van de laatste die wij hier presenteerden was bijvoorbeeld die van het wereldcongres in Praag, waarin de nadruk werd gelegd op het Esperanto als democratische oplossing voor het talenprobleem in de wereld.

Minder bekend is wellicht dat die traditie reeds in het eerste congres (Boulogne-sur-Mer, 1905) zijn aanvang vond. Wij vertalen uit de geschiedenis van Privat:

Terwijl enerzijds het congres van Boulogne de idealistische kant van de Esperantobeweging een duwtje in de rug gaf, grondvestte zij ook het verschil tussen de "interne idee" en het "officiële esperantisme" als enige doel van de propaganda voor een wereldwijde hulptaal. De Franse Esperantosprekers hadden enige terughoudenheid tegenover het mystificerende enthousiasme van Zamenhof voor het "homaranisme" (het ideaal van algemeen menselijkheid (vert.)). Hun leiders waren immers wetenschappers of technici die regeringen wilden warm maken voor de idee van het Esperanto en ze waren bevreesd voor de spot of de regelrechte vijandigheid tegen de zaak, indien men zou vermoeden dat het om één of andere nieuwe filosofie of religie zou gaan.

Toen Zamenhof, voor het congres in Boulogne, in Parijs arriveerde, hadden Sébert, Javal en Bourlet een ontvangst door het stadsbestuur georganiseerd, en ook bij leden van de Wetenschappelijke Academie en de Minister voor Onderwijs. Deze laatste – een radicaal senator – overhandigde aan Zamenhof de orde van het Erelegioen.

> Zamenhof estis treege modesta, ĉiam ĝenata per honoroj kaj fidele persista je sia alta idealo. Sed li sentis la gravecon de la novaj gvidantoj de la franca movado kaj li komprenis iliajn konsilojn. Estis necese oficiale apartigi personajn konvinkojn kaj la praktikan rolon de Esperanto.

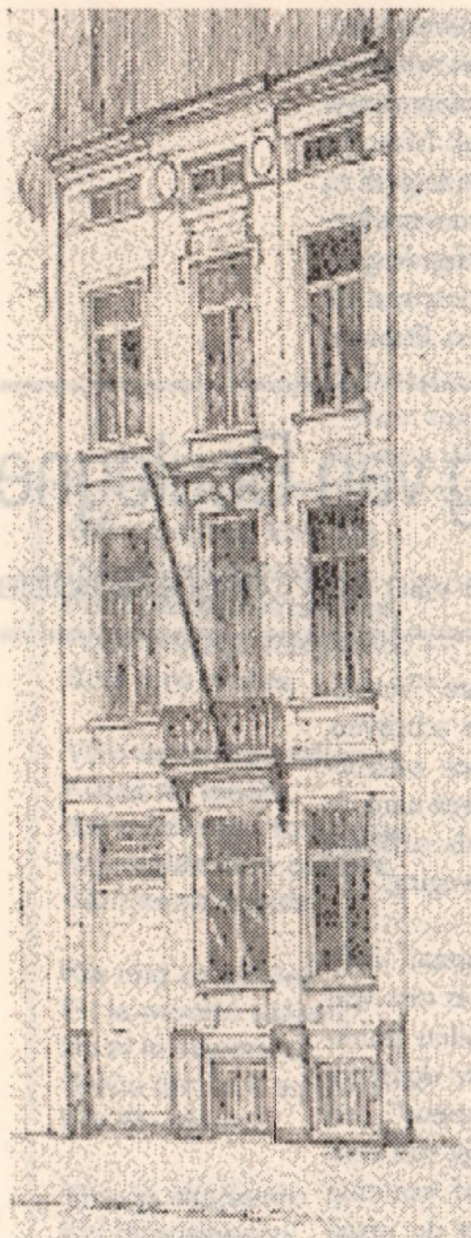
Zamenhof, die erg bescheiden was, voelde zich meestal ongemakkelijk wanneer het eerbetuigingen betrof en was trouw en vasthoudend aan zijn ideaal. Maar hij voelde de ernst van de nieuwe leiders in Frankrijk goed aan en nam hun raadgevingen ter harte. Het was nodig de persoonlijke overtuiging te scheiden van de praktische rol van het Esperanto. Daarom stemde hij ermee in de beruchte "Verklaring over het Esperantisme" te schrijven, als tegenwicht tegen zijn zeer ontroerende openingsrede. Het congres nam de tekst van die verklaring aan als officiële definitie voor de Esperantobeweging.

In zijn eerste en vijfde paragraaf definiëert die tekst – waarvan we in ons volgend nummer de vertaling zullen publiceren – de rol van het Esperanto duidelijk als "neutrale taal voor de mens", en onderscheidt ze zo dus duidelijk van eender welke andere overtuiging of van enig ander specifiek doel. Ondanks de vraag van de welsprekende Leo Belmont, dat men minstens allusie zou maken op het streven naar vrede via het Esperanto, slaagde de voorzichtige congresvoorzitter, rector Boirac, erin om de tekst ongewijzigd en zonder enige toevoegingen te laten goedkeuren.

Tot op de dag van vandaag streeft de Esperanto Wereldvereniging (UEA) ernaar die strikte neutraliteit in stand te houden. (red.)

Uit: Edmond Privat, *Historio de la Lingvo Esperanto, 1900-1927*, "La Buljona deklaracio". p. 24 e.v.

Esperanto bestaat meer dan honderd jaar. In 1923/27 gaf Edmond Privat een geschiedenis over de eerste jaren van het Esperanto uit. Omdat veel van die geschiedenis intussen vervaagd is – er zijn nog weinig mensen die de eerste pioniers hebben gekend – brengen wij „Hoofdstukken uit de Esperantogeschiedenis", een keuze van vertaalde fragmenten uit dat standaardwerk.

Zaterdag 24 februari 2001
vanaf 14.00 u.

Algemene Ledenvergadering

van de Vlaamse Esperantobond

in het Esperantohuis,

Frankrijklei 140 – B-2000 Antwerpen

op de dagorde:

- Bespreking en stemming over het financieel en moreel verslag over het jaar 2000
- Uiteenzetting over een project van de Vlaamse Esperantobond en over de toekomstperspectieven voor het Esperantocentrum
- Verkiezing van de nieuwe raad van beheer
- De nieuwe raad van beheer kiest een nieuw bestuur
  statutair mag de voorzitter niet herkozen worden
  de secretaris neemt ontslag
  voor beide functies zijn dus nieuwe kandidaten nodig
- Varia – allerlei onderwerpen aangaande de werking van de Vlaamse Esperantobond, de ledenadministratie, activiteiten ten behoeve van leden, werving en propaganda, enz.

Aan alle groepen wordt gevraagd minstens één bstuurslid af te vaardigen en vooraf de naam van de kandidaat beheerders mee te delen. Alle individuele leden hebben het recht om aan deze vergadering deel te nemen. Het bestuur van de Vlaamse Esperantobond vraagt dus ook dat zij zo mogelijk aanwezig zouden zijn.

La eta princo dankas...

Van 5 tot 8 december was het poppentheater *Lutkobus* uit Kroatië te gast bij diverse clubs van de Vlaamse Esperantobond. Het gezelschap presenteerde "De Kleine Prins" naar Antoine de Saint Exupéry in Oostende, Leuven en Antwerpen zodanig dat alle leden van de Vlaamse Esperantobond ruimschoots de gelegenheid hadden het theater bij te wonen. De reacties waren eensluidend positief. De bewerking werd op een aangename, onverwachte en geslaagde manier neergezet.

Ook de leden van het gezelschap waren tevreden. Naast de voorstellingen voor een enthousiast publiek konden zij bij hun rondreis door Vlaanderen ook genieten van een bezoek aan Leuven, aan het poppentheatercentrum in Gent, een bezoek aan Brussel en een wandeling door Antwerpen.

Hoewel we van de organisatie iets meer uitstraling naar buiten hadden verwacht en gehoopt – wegens administratieve problemen in verband met auteursrechten is bijvoorbeeld in Antwerpen de aankondiging naar buiten in het honderd gelopen – kunnen we toch tevreden zijn over onze inspanningen. Hiermee werd nog maar eens aangetoond dat ook met kleine budgetten kwaliteit kan worden bereikt.

En 't wintert overal

Guido Gezelle: "Vol naalden vliegt de lucht"

Dit is een gedicht van de Zuidafrikaanse Edwin De Kock, één van de meest gevierde dichters in Esperantujo. Hij werd geboren in 1930 en schreef verscheidene gedichtenbundels. Het hier voorgestelde gedicht, *Vintromezo*, is verschenen in de gedichtenbundel *Fajro sur mia lango*, uitgegeven door Stafeto in 1967.

Eerst enkele moeilijke woorden:

koaguliĝi	stollen
verŝiĝi	uitgegoten worden (*verŝi* gieten)
libato	libatie, plengoffer (niet in PIV)
sigelita	verzegeld (*sigelo* zegel)
mita	mythisch, fabelachtig

Vintromezo

Ĉi peza vintro estas neĝprofundo,
la koro koaguliĝinta vundo.

Skeletaj arboj, kiel la maljuno,
etendas magrajn fingrojn al la suno.

Verŝiĝas, kvazaŭ al silent' libato,
ĵurnalvendista krio sur la strato.

La horoj ŝajnas frido-sigelitaj
for de l' printempo kaj la floroj mitaj.

1961

In de letterlijke vertaling:

Midwinter
Deze zware winter is sneewdiepte,
het hart een gestolde wonde.
Skeletachtige bomen, zoals de ouderdom,
strekken magere vingers uit naar de zon.
Als een plengoffer aan de stilte, verspreidt zich
de roep van een krantenman op de straat.
De uren schijnen door de koude verzegeld
ver van de lente en de mythische bloemen.

Alleen al bij het lezen van de titel weten we dat we waarschijnlijk geen uitbarsting van uitbundige levensdrang moeten verwachten! En de aanhef, met het veelzeggende *peza* in *Ĉi peza vintro...* bevestigt dit vermoeden en versterkt nog die indruk. De winter is "zwaar", hij ligt zwaar op de gemoederen, hij drukt ze terneer. De hele eerste regel, trouwens, is merkwaardig doordat hij met slechts vijf woorden de lezer in de gewenste stemming brengt. Reeds bij de eerste twee woorden stuit de lezer op een ongebruikelijke wending: *Ĉi peza...* i.p.v. *Tiu ĉi peza...*, Dan komt de verrassende combinatie van *peza* met *vintro*. Een winter kan lang zijn, of duister, streng, enz.; maar "zwaar" roept veel meer op, tegelijk fysische en psychische gewaarwordingen. En het vers sluit af met een tweede ongewone combinatie van het woord *vintro*, dit keer met *neĝprofundo*. In normale taal zegt men dat de sneeuwdiepte zoveel cm bedraagt of dat ze zeer groot is of juist niet, maar niet, dat ze "de winter" is. Het gebruik van een naamwoord *neĝprofundo* verrast, daar waar de lezer normaliter een bijvoeglijk naamwoord verwacht zoals *severa, rigora, longa, senfina*, of eventueel *neĝprofunda*. Dat de winter "sneeuwdiepte *is*", stelt de lezer voor een vergelijking die hij zelf moet (mag) verwerken, m.a.w., de verbeelding van de lezer wordt aangesproken. Wat stelt dat voor u persoonlijk voor, dat "deze winter =sneeuwdiepte"? Zo wordt door een bepaalde, gewild ongewone taalstijl de weg vrijgemaakt voor vele mogelijke associaties. Al deze elementen wijzen aan dat we hier te doen zullen hebben met een soort poëzie die zeer creatief en zeer persoonlijk de taal hanteert. Hierdoor krijgt de lezer ook meteen een waarschuwing: wat volgt moet met grote aandacht voor vorm en inhoud gelezen worden! En inderdaad, de tweede regel,: *la koro koaguliĝinta vundo* is al even verrassend met zijn alliteratie (*kor-... koa-...*), zijn verzwegen werkwoord, zijn moeilijk, onpoëtisch woord *koaguliĝinta*. De schrijver voelt zich door deze winter aangerand (*vundo*), zijn hart is gestold, dichtgevroren (*koaguliĝinta*). Om de lezer de verlammende zwaarte van deze winter aan den lijve te laten ervaren is de mededeling dan nog eens extra zo geschreven dat het metrum zwaar eentonig klinkt door de regelmatige opeenvolging van zwak en sterk betoonde lettergrepen:

ĉi PEza VINtro EStas NEĜproFUNdo,
la KOro KOaGULiĜINta VUNdo.

Dit monotone metrum wordt in het ganse gedicht volgehouden, een vreugdeloze melopee. Een verdere component van de poëtische mededeling is het klankenschema. Vgl. de herhaling van de klankgroepen in vers 1 en 2:

vintro... profundo
...ĝinta vundo

Daarbij komen dan nog de zwaar hortende medeklinkers: *ko...koagu...ĝint...*. Vijandige klanken,

voor mij een weerklank van de gezelliaanse "kilt en kerft de kele..." in het gedicht "Vol naalden vliegt de lucht".

In het tweede verzenpaar scheppen drie woorden een sfeer van wanhoop: *skeletaj, maljuno* (*maljun-eco*), *magrajn*. De zinsnede *etendas al la suno* brengt een opwaartse beweging, tegenhanger van het wegzinken in de sneeuwdiepte. De kwijnende natuur smeekt om verlossing. Het beeld simboliseert de gemoedstoestand van de dichter.

Het derde verzenpaar brengt een schril contrast. Tot zover werd het gedicht gedragen door een zich traag ontrollend metrum volgens het schema tiTA tiTA tiTA tiTA tiTAti. Hierdoor was het gedicht statisch, zelfs het werkwoord *etendas* stoorde de strakheid van het beeld niet. Maar nu wordt de stille zwaarte plotseling verstoord door een beweging en een schreeuw: water wordt vergoten, of liever, een schreeuw wordt over de straat "vergoten", spreidt zich uit als een plengoffer gewijd aan de stilte. Terwijl de tekst totnogtoe traag en zwaar in gewild eentonig geformuleerde constataties voortschreed, wordt de lezer nu verrast door vier stylistische nieuwigheden:

1. de zinsbouw wordt onderbroken door de voorstelling van het werkwoord (*Verŝiĝas*),
2. het late opduiken van het onderwerp van de zin (*krio*),
3. de onderbreking van het heersende metrum (tiTA tiTA...) doordat de inhoud een levendiger zinsintonatie verlangt:
   ***kvazaŭ** al sil**ent'** liba*to, (TAti ti ti TA tiTAti)
   *ĵurnalvendista **krio*** (ongeveer tiTAtititi TAti)
4. door de keuze van *verŝi*, gieten, om van een schreeuw te spreken.

Wat rechtvaardigt trouwens deze woordkeuze? Het idee, dat deze stilte zo volledig, ja heilig is, dat ze gehuldigd moet worden en ook het beeld, dat het geluid zich over de straat verspreidt zoals vloeistof dat zou doen. Dit verzenpaar brengt een dynamiek die het statische van het toneel overrompelt en de spanning opdrijft tot het eindelijke aanbieden van het onderwerp *krio*.

Maar de onderbreking van de stilte is slechts van korte duur. In het laatste verzenpaar staat de tijd stil, als verstijfd door de barre koude. De uren schijnen door de koude verzegeld, vastgevroren, *frido-sigelitaj*. De lente is ver weg, de bloemen behoren tot een droom-wereld (*mitaj*). Het laatste vers begint met een metrische afwijking. *For de l' printempo* kan men toch bezwaarlijk lezen volgens het jambisch schema *For DE'L prinTEMpo* ... De normale accentuering verlangt hier juist het omgekeerde schema: *FOR de l' prinTEMpo*. Hierdoor wordt het woordje *for*, dat de afstand tot de lente beschrijft, uit het metrisch model van het gedicht gerukt en in het volle licht geplaatst, zoals de betekenis het ook verlangt.

Aan al deze details merkt men hoe doeltreffend de woordkeuze, de zinsbouw en de klankmuzicaliteit van dit gedicht samenspelen om een bepaalde sfeer te scheppen!

Interessant is het feit, dat de bundel een inleiding brengt van de bekende IJslandse dichter Baldur Ragnarsson en, in een soort nawoord, een essay van Edwin De Cock over zijn eksperimenten en opvattingen betreffende problemen van metrum en ritme.

N.B. De geïnteresseerde lezer zal opmerken dat ik in bovenstaande interpretatie van het gedicht *Vintromezo* de analyse van Baldur Ragnarsson niet bijtreedt. Hij beslisse voor zichzelf, welke zienswijze hem het best aanspreekt. In het beperkte bestek van mijn bespreking kan ik daar niet nader op ingaan.

Interludo 1: s/ŝ? g/ĝ? j/ĵ?

a Li ver-is la bieron en nian glason.
b Espereble lia pa-o alvenos akurate.
c Ju pli da -uroj, des pli da suspekto[z]
ĉ La fama sa-o de Salomono.
d Bela afiŝo lo-as la aĉetontojn.
e Li ver-as same angle kiel Esperante.
f Kiom da homoj lo-as en la spaco?
g Kiom da pa-oj ampleksas tiu libro?
ĝ Li ĉasas per arko kaj sa-o.
h Li estas profesoro pri internacio -uro

G R A M A T I K O: IĜI

Twee werkwoordelijke vormen uit het gedicht willen we een beetje nader bekijken: *verŝiĝas* en *koaguliĝinta*.

Opgave 1: *Verŝiĝas ... ĵurnalvendista krio...*
1 wat is het verschil tussen *verŝas* en *verŝiĝas*?
2 wat is het verschil tussen *verŝiĝas* en *estas verŝata*?
3 wat is het verschil tussen *verŝi* en *versi*?

(solvoj enfine!)

Opgave 2: *la koro koaguliĝinta vundo*
1 *koaguliĝinta:* betekenis?
2 welke vorm van welk werkwoord?
3 waarom wordt het achtervoegsel *-iĝi* gebruikt?
4 wat zou *koagulita vundo* betekenen?
5 wat is het verschil tussen de uitgangen *-ita* en *-inta*?
6 vgl. *vundo(n)* gebruikt met *fermi* en *fermiĝi*
7 vertaal en gebruik *-ita* of *-inta:*
   de wonde door de dokter gesloten...
   de wonde die-zich-gesloten-heeft...

Conclusie: Voor het eventueel gebruik van *iĝi* moet men weten of het werkwoord overgankelijk is of niet. De taal beoefenen speelt hier dus een grote rol. Hieronder vindt u een reeks zinnetjes die het gebruik van de meest frekwente werkwoorden van dit type automatiseren.

UNITED TELECOM

Vlaamse Esperantobond

COMMUNICATIE SERVICE - OVEREENKOMST

Tussen United Telecom, Leuvensebaan 110 te 3110 Rotselaar enerzijds en anderzijds :

Naam: .... Voornaam: ....

Straat : .... N° : ....

Postcode : .... Stad : ....

Nationaliteit : .... Taal : ❑ NL ❑ FR ❑ Eng

Geboortedatum : .... E-mail : ....

wordt het volgende overeengekomen :

1. Door het ondertekenen van dit document verwerft de klant het recht deel uit te maken van de telecommunicatie gebruikersgroep van United Telecom aan voordelige tarieven zowel interlokaal, interzonaal, internationaal als naar Gsm.
2. United Telecom verklaart dat voor deze service GEEN aansluiting of abonnementsgelden verschuldigd zijn.
3. Deze overeenkomst wordt gesloten voor een onbepaalde duur, vanaf de datum van ondertekening **en kan ten alle tijde door beide partijen zonder opzegtermijn per aangetekend schrijven worden opgezegd.**
4. De klant verklaart kennis genomen te hebben van de algemenen voorwaarden en van de tarieven en aanvaardt deze.
5. De fakturen zijn betaalbaar via domiciliëring.

Opdracht tot domiciliëring van betalingen

Ik, ondergetekende, rekeninghouder die de facturen betaalt, verzoek United Telecom, Leuvensebaan 110 te 3110 Rotselaar, identificatienummer BE00441.782.639 , om vanaf heden en tot uitdrukkelijke herroeping, alle facturen te innen door debitering van onderstaande rekening.

☐☐☐ ☐☐☐☐☐☐☐ ☐☐

Opgemaakt te .... op ..../ ..../ 2000

Handtekening :

United Telecom is a division of Magebo nv , Leuvensebaan 110 te 3110 Rotselaar
Tel : 016/44.92.31 **fax :** 016.44.81.25 **BTW** BE441.782.639 **HRL**78.039

La kotizoj varias depende de la loĝlando de la aliĝanto, laŭ la jena grupigo:

A: Ĉiuj landoj escepte de tiuj menciitaj ĉi-sekve sub B kaj C;

La kotizoj estas pagendaj al la konstanta adreso aŭ al landa peranto (vidu liston en la Unua Bulteno). La CO en Roterdamo akceptas aliĝilojn **ĝis la 15a de junio 2001.**

POR ELEKTI LA ĜUSTAN KOTIZON BV. ATENTE LEGI LA ĈI-PAĜAJN KLARIGOJN.

KONGRESKOTIZOJ VALIDAJ: (ĉiuj en eŭroj)	**ĝis 00 12 31** 1-a periodo		**ĝis 01 03 31** 2-a periodo		**ekde 01 04 01** 3-a periodo	
Aliĝkategorio	**EUR**	**BEF**	**EUR**	**BEF**	**EUR**	**BEF**
1. individua membro de UEA (ne inkluzivas MG):	120	4 841	150	6 051	180	7 261
2. ne individua membro de UEA	150	6 051	187	7 544	225	9 076
3. komitatano / kunulo / junulo / handikapulo, mem individua membro de UEA	60	2 420	75	3 025	90	3 631
4. kunulo/junulo/handikapulo, ne individua membro de UEA	90	3 631	112	4 518	135	5 446

DIFINOJ
Individua membro de UEA: Dumviva Membro (DM), Membro kun Jarlibro (MJ aŭ MJ-T), Membro-Abonanto (MA aŭ MA-T). *Ne temas pri Aligitaj Membroj kaj ne inkluzivas Membrojn kun Gvidlibro (MG).*
Komitatano: Tiu, kiu estas membro aŭ observanto en la Komitato de UEA en la momento de aliĝo.
Kunulo: Tiu, kiu loĝas samadrese kun la ĉefaliĝinto. Ĉefaliĝinto oni konsideras personon kiu pagas kotizon en kategorio 1 aŭ 2.
Junulo: Tiu, kiu naskiĝis inter 71 01 01 kaj 80 12 31 (inkluzive). Oni nepre notu la naskiĝdaton sur la aliĝilo.
Handikapulo: Tiu, kies handikapo nepre postulas akompananton, kaj kiu pruvis tion per kuracista aŭ simila atestilo, kiu klare indikas la tipon de handikapo.

Senpage aliĝas:
– infanoj kaj gejunuloj naskiĝintaj post 80 12 31;
– nemalhaveblaj akompanantoj de handikapuloj.

La kotizo ne estas repagebla, senkonsidere ĉu la aliĝinto ne povas partopreni la Kongreson pro propra volo aŭ pro iu ajn ekstera kaŭzo, eĉ se la Kongreso ne okazas, aŭ okazas en alia urbo.

La kotizo ne inkluzivas loĝadon, ekskursojn, bankedon kaj eventuale aliajn aparte pagendajn aferojn pri kiuj informoj kaj mendiloj aperas en la Dua Bulteno. La kotizo inkluzivas nenian asekuron.

Kongresaneco ne estas transdonebla al alia persono.

Por la limdatoj kaj aliaj kondiĉoj validas la dato de ricevo de la pago en la CO aŭ ĉe peranto. Aliĝilon sen kompleta pago oni ne traktos.

Kongresa Regularo (ekstrakto): *"8. Kongresanoj devas fari nenion, kio kontraŭas la Kongresan Regularon, aŭ malutilas al la UK, kaj devas submetiĝi al la leĝoj de la lando, kie okazas la UK."*
Kiu subskribas ĉi tiun aliĝilon, konfirmas sian respekton al la Kongresa Regularo kaj la laŭstatuta neŭtraleco de UEA, kiu organizas kaj aŭspicias la Universalajn Kongresojn.

Se vi pagas al peranto, bonvolu sendi ankaŭ la aliĝilon al tiu.
Se vi pagas rekte al konto de UEA, sendu la aliĝilon al Roterdamo.

ALIĜILO

ZAGREBO

86-a UNIVERSALA KONGRESO DE ESPERANTO
21-28 julio 2001
Zagrebo, Kroatio

Kongresa numero:

Konstanta adreso:
86-a UK de Esperanto
Nieuwe Binnenweg 176
3015 BJ Rotterdam
Nederlando

ĈIU ALIĜANTO UZU APARTAN ALIĜILON, FOTOKOPION AŬ SAMFORMATAN PAPERON – BONVOLU TAJPI AŬ SKRIBI PRESLITERE. LAŬBEZONE METU KRUCON EN LA KONCERNAJN KVADRATETOJN.

FAMILIA NOMO .... **VIRO/VIRINO**
(por alfabeta ordigo) *(forstreku unu)*

PERSONA(J) NOMO(J) .... **UEA-KODO** ______ - __

ADRESO *(nacilingve en latinaj literoj kun poŝtkodo)* ....

....

LANDO .... **TEL. N-RO** *(kun prefikso)* ....

PROFESIO / FAKO ....

NASKIĜDATO ....

Mi aliĝas al la Kongreso laŭ la kondiĉoj presitaj sur la dorsa flanko.

☐ Mi sendas ĉi tiun aliĝilon al **la oficejo de FEL kaj pagas al FEL.**

Mi pagas laŭ tiu-ĉi vojo:

☐ Mi havas sufiĉan bonhavon en mia fel-konto, deprenu la sumon de mia konto.

Mia FEL-kodo estas: ☐☐☐☐ - ☐

☐ Mi ĝiras la sumon al unu el al bankkontoj de FEL:

☐ KB 402-5510531-55
☐ Fortis 001-2376527-06
☐ De post 000-0265338-43

☐ Mi ne volas ke mia adreso aperu en la Kongresa Libro.

Mi legis, komprenas kaj akceptas la kondiĉojn presitajn dorsflanke sur ĉi tiu aliĝilo.

DATO .... **SUBSKRIBO** ....

Por uzo de la administracio / peranto:	
uea-membro en kategorio/jaro	KOTIZO (vidu dorse) ....
UEA-spezfolio n-ro:	DONACO AL KONGRESO ....
konfirmo de peranto:	BLINDULA KASO ....
PAGO EN CO / *KONFIRMO*	INFANA KONGRESETO ....
	FONDAĴO CANUTO ....
	TRIAMONDA FONDAĴO ....
notoj	VOLONTULA FONDAĴO ....
	KOSTOJ (7 aŭ 10 eŭroj) ....
	ENTUTE (en eŭroj) ____________

Se vi aliĝas kiel kunulo, bv. ĉi tie indiki la nomon/kodon de la ĉefaliĝinto: ....

Se vi aliĝas kiel handikapulo, ĉu UEA jam havas atestilon? jes / mi kunsendas *(forstreku unu)*

Se vi aliĝas senpage, bv. skribi ĉi tie la kialon (vidu dorse): ....

Toelating voor de activatie van DE PRESELECTIE

Ik geef de toelating aan Belgacom om de dienst van de operator transporteur met carrier select code 1510 te activeren voor de telefoonnummers hieronder vermeld.
Deze activatie laat me toe om voor bepaalde oproepen gebruik te maken van de telefoondienst van de transporteur 1510 .

INFORMATIE KLANT

Bedrijf : ....BTW-nr : ....

Naam:..Voornaam: ....

Straat :.. N° : ....

Postcode : .... Stad : ....

Lijst van de nummers die gebruik kunnen maken van de preselectie van de operator transporteur 1510 :

Lijn 1 ______/__________	Lijn 6 __________/__________
Lijn 2 ______/__________	Lijn 7 __________/__________
Lijn 3 ______/__________	Lijn 8 __________/__________
Lijn 4 ______/__________	Lijn 9 __________/__________
Lijn 5 ______/__________	Lijn10 __________/__________

Klantennummer Belgacom (dit wordt altijd vermeld rechts bovenaan op uw Belgacom factuur)

☐☐☐☐☐☐☐☐☐ / ☐☐

Algemene voorwaarden :

Ik verklaar dat ik met Belgacom een overeenkomst heb gesloten omtrent de telefoonaansluiting waarvoor de activatie gevraagd wordt. In mijn hoedanigheid als contractant ben ik gerechtigd om in te stemmen met een activatie van de preselectie van de transporteur 1510 op voormelde aansluiting.

De activatie van de preselectie van de transporteur 1510 zal tot gevolg hebben dat bepaalde oproepen* niet langer afgehandeld worden via het telecommunicatienetwerk van Belgacom, maar via het telecommunicatienetwerk van de transporteur 1510 . De transporteur 1510 zal de volledige verantwoordelijkheid dragen voor de afhandeling en de facturatie van deze oproepen.

Deze activatie van de preselectie van de transporteur brengt de opheffing met zich mee van elke preselectie van de transporteur die voordien op mijn lijn geactiveerd werd. Indien er reeds een preselectie van de transporteur op mijn lijn geactiveerd was, vraag ik aan Belgacom met de ondertekening van deze toelating om de levering van de diensten door de reeds geselecteerde transporteur te beëindigen en verklaar ik dat ik zelf alle contractuele verbintenissen ten aanzien van deze transporteur nakom.

Datum : Handtekening : Naam + Functie :

Internationale lidmaatschapsbijdragen (UEA):

u	gewoon lid	 x	7,68 EUR	.... EUR
jl	lid met *Jarlibro*	 x	19,21 EUR	.... EUR
jl+e	lid met *Jarlibro* en *Esperanto*	 x	48,09 EUR	.... EUR
z	Societo Zamenhof	 x	96,18 EUR	.... EUR

Abonnementen:

p	Horizontaal (gratis voor leden)		20,00 EUR	.... EUR
m	Monato		39,00 EUR	.... EUR
a	Agenda La Jaro	 x	5,00 EUR	.... EUR
j	Jen (gratis voor FLEJAleden) jongeren[5]	9,00 EUR	12,50 EUR	.... EUR
i	Vertikale (elektronische versie voor wie E-mail heeft)		5,00 EUR	.... EUR
lf	Literatura foiro	 x	27,00 EUR	.... EUR
e	Esperanto		30,61 EUR	.... EUR
c	Koncize (voor FLEJA-leden 8,75 EUR)		7,50 EUR	.... EUR
ja	Juna Amiko		10,80 EUR	.... EUR
l	Eventoj (prijs geldig tot 31/12/2000)		34,00 EUR	.... EUR
el	RET-INFO		21,00 EUR	.... EUR
oe	La ondo de Esperanto		24,00 EUR	.... EUR
gz	La gazeto		25,00 EUR	.... EUR
kk	La Kancerkliniko		20,00 EUR	.... EUR
ij	Internacia Ĵurnalisto		10,00 EUR	.... EUR
ipr	Internacia Pedagogia Revuo + lidmaatschap		18,00 EUR	.... EUR
k	Kontakto		18,34 EUR	.... EUR
ikef	La Merkato (incl. lidmaatschap IKEF)		15,00 EUR	.... EUR
uz	Amuze		18,00 EUR	.... EUR
ko	Komencanto		13,00 EUR	.... EUR

Boeken en cursussen

w	Woordenboek E-N-E	13,64 +	1,36 EUR	.... EUR
ep	Cursuspakket Esperanto Programita	37,82 +	2,48 EUR	.... EUR
e7	7 informatiebrochures	10,00 +	1,36 EUR	.... EUR
y97	ABC-Gramatiko de Esperanto	29,75 +	2,48 EUR	.... EUR
ag97	Gramatika ABC Mempraktikilo (oefenboek)	17,11 +	1,98 EUR	.... EUR
subt	Subtekste (cursus)	12,00 +	1,98 EUR	.... EUR
surb	Ŝtona urbo (roman)	24,00 +	1,98 EUR	.... EUR
ceci	Cecilja (Timmermans)	12,00 +	1,98 EUR	.... EUR
edan	Egipta dancistino (erotiek)	11,27 +	0,97 EUR	.... EUR
kobo	Kobo (Ernest Claes)	24,00 +	1,98 EUR	.... EUR
kviv	Konto de l' vivo (Gubbins)	13,50 +	0,97 EUR	.... EUR
kapt	Kapturnoj (Futuristische verhalen)	16,00 +	1,98 EUR	.... EUR
side	Servisto de l' ideo (gesch. v.d. Esp-beweging)	14,88 +	0,97 EUR	.... EUR
mpac	Tri rakontoj pri la Miljara Paco (J. Francis)	11,90 +	0,97 EUR	.... EUR
spar	Sur Parnaso (poëzie van T. Carr, o.m. sonnetten)	12,65 +	0,97 EUR	.... EUR
bkas	La brulanta kastelo (avonturenroman; L. Vermeiren)	3,00 +	0,59 EUR	.... EUR
kato	Katorelo (grappige historie over een Siamese kat)	5,95 +	0,97 EUR	.... EUR
saan	Se aŭskultas la animo (Gezelle)	7,10 +	0,97 EUR	.... EUR
ikui	Internacie kuiri	10,00 +	0,97 EUR	.... EUR
leks2	Leksikaj ekskursoj 2	14,00 +	0,97 EUR	.... EUR
ptmo	Pasporto al la tuta mondo (video-kurso)	162,00 +	0,97 EUR	.... EUR
nomo	Nomoj	8,00 +	0,97 EUR	.... EUR
simp	Simptomoj	8,00 +	0,97 EUR	.... EUR

GIFT	Speciale crisis gift vóór 31/12/2000			.... EUR
☐	Zend mij gratis de boekenlijst van de VEB.		**Totaal**	**.......... EUR**

Ik wens mee te werken aan de verspreiding en toepassing van het Esperanto door:

- ☐ contacten te leggen met andere verenigingen
- ☐ deel te nemen aan debatten over taalproblemen
- ☐ een voordracht te geven over Esperanto
- ☐ te reageren op berichten in de media
- ☐ contact op te nemen met plaatselijke verslaggevers van de media
- ☐ les te geven
- ☐ . . . .

Noten:

1. Personen die de Belgische nationaliteit niet hebben, kunnen volgens de wet alleen lid worden als zij het nummer en de geldigheidsdatum van hun paspoort opgeven.
2. Een lid van de Vlaamse Esperantobond is automatisch ook gewoon lid van de dichtsbijzijnde plaatselijke Esperantogroep. Wenst u lid te zijn van een andere groep, plaats dan een kruisje in het vierkantje achter de naam van die groep.
3. Leden en steunende leden van de Vlaamse Esperantobond (FEL) krijgen een gratis abonnement op het tijdschrift *Horizontaal.* Leden krijgen op aanvraag de *Membromarkfolio* van UEA, dat recht geeft op het gebruik van de *Delegita Reto* in het *Jaarboek van UEA.* Deze lidmaatschapszegels kunnen worden aangevraagd via de plaatselijke groepen of rechtstreeks bij het bondssecretariaat.
4. Bij een familiaal lidmaatschap is iedere 2de en volgende persoon die op hetzelfde adres woont, lid. Er wordt slechts één tijdschrift per adres verzonden.
5. Jongeren tot 29 jaar worden automatisch lid van de Vlaamse Esperantojeugd (FLEJA). Zij en steunende leden van FLEJA krijgen gratis het tijdschrift *Jongeren Esperanto-Nieuws* (*Jen*).
6. **Giften** van 1000,00 BEF (24,79 EUR) of meer aan de Vlaamse Esperantobond **die ons vóór 31 december 2000 bereiken, zijn zeker aftrekbaar van het belastbaar inkomen**. Attesten worden verstuurd in het begin van het kalenderjaar dat volgt op de schenking. *Schenkingen rechtstreeks aan een plaatselijke groep komen NIET in aanmerking voor belastingaftrek.*

Meer informatie

Voor meer informatie over lidmaatschappen, allerhande tijdschriften en boeken in of over Esperanto zal de Vlaamse Esperantobond u graag helpen. U kunt iedere werkdag bellen van 9 tot 12.30 en van 13.30 tot 17.30, of schrijven naar bovenstaand adres. Ook de bestuursleden van de plaatselijke groepen van de Bond zullen u graag in de mate van het mogelijke helpen.

Ik betaal

Totaal .... EUR

- ☐ Ik betaal het totaal op één van de volgende rekeningen van de Vlaamse Esperantobond: 000-0265338-43, 001-2376527-06, 402-5510531-55 en zend dit formulier aan de Vlaamse Esperantobond, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.
- ☐ Ik betaal het totaal aan mijn Esperantogroep (zie blz. 1) en zend dit formulier ook aan hen.
- ☐ Ik heb een tegoed op mijn rekening bij FEL, gelieve mijn rekening te debiteren.
- ☐ Ik zou graag ieder jaar mijn lidmaatschappen automatisch betalen door middel van domiciliëring. Zend me hierover de nodige inlichtingen.

Tijdschriften

Horizontaal (nl, 6 nrs/j) Het behandelt taalproblematiek en de Esperantobeweging en besteedt ruime aandacht aan de activiteiten van de plaatselijke Esperantogroepen.

Monato (esp, 12 nrs/j) Dit tijdschrift, uitgegeven door FEL, is een algemeen tijdschrift voor politiek, economie en cultuur: een aanrader als dagelijkse lectuur, ook voor beginners.

Vertikale (esp, ±6 nrs/j) Het blad voor de actieve leden van FEL. Het behandelt de beweging, de verenigingen en het Esperanto-onderricht.

Jen (nl/esp, 6 nrs/j) Orgaan van de Vlaamse en Nederlandse Esperanto-Jongeren. Verslagen uit de jongerenbeweging en artikels over taalproblematiek.

Koncize (esp, 6 nrs/j) Geeft informatie over Esperanto-activiteiten voor jongeren.

Esperanto (esp, 11 nrs/j) Het officiële ledenblad van UEA (Esperanto Wereldbond). Het behandelt voornamelijk de internationale Esperantobeweging en zijn cultuur.

Kontakto (esp, 6 nrs/j) Tijdschrift voor jongeren en beginners. Het behandelt de meest uiteenlopende facetten van de internationale cultuur.

Eventoj (esp, 24 nrs/j) Brengt op grondige wijze een overzicht over de Esperantobeweging, o.m. door het al dan niet samengevat overnemen van artikels uit andere tijdschriften.

Ret-Info: Een infoservice op het internet en daarbovenop de Internetversie van *Eventoj* en *Interredaktore*. De abonnee preciseert zelf hoeveel berichten hij wenst te ontvangen.

Juna Amiko (esp, 4 nrs/j) Een tijdschrift voor kinderen die Esperanto kennen of het juist leerden, ook geschikt voor beginners, met eenvoudige teksten en vele illustraties.

La ondo de Esperanto (esp, 6 nrs/j) Informatie over gebeurtenissen en evoluties in de Esperantobeweging met speciale aandacht voor de beweging in Rusland.

Literatura foiro (esp, 6 nrs/j) Hoogstaand literair tijdschrift, met uittreksels, interviews en recensies uit de originele en vertaalde Esperantoliteratuur.

La gazeto (esp, 4 nrs/j) Tijdschrift over cultuur in de brede zin van het woord met veel aandacht voor het Esperanto in de culturele wereld.

La Kancerkliniko (esp, 5 nrs/j) Humoristisch en satirisch tijdschrift.

Internacia Jurnalisto (esp, 4 nrs/j) Tijdschrift voor al wie via en in het Esperanto aan journalistiek en verslaggeving wil doen, met veel informatie en tips voor een professionele journalistiek.

Internacia Pedagogia Revuo Tijdschrift van de vereniging van esperantisten-leraren met artikelen over pedagogie, methodologie en onderwijs.

La Merkato (esp, 4nrs/j) Tijdschrift voor de internationale ondernemer, orgaan van *Internacia Komerca kaj Ekonomia Fakgrupo* (IKEF).

Amuze (esp, 4nrs/j) Denksporttijdschrift met kruiswoordraadsels, puzzels, raadsels en grappen.

La Komencanto (esp, 4nrs/j)Een tijdschrift met eenvoudige teksten voor beginnende Esperantogebruikers.

(De gegevens die u hier verstrekt, worden in de computer van de Vlaamse Esperantobond bewaard. Zij worden enkel gebruikt om u te informeren over de doelstellingen en de activiteiten van de Esperantobeweging, voor facturatie, e.d. U kan schriftelijk om een uittreksel van de gegevens die FEL over u heeft verzoeken, ze laten wijzigen of verwijderen.)

BESTELFORMULIER VOOR LIDMAATSCHAPPEN, ABONNEMENTEN EN BOEKEN

2001

Betaling en inschrijvingsformulier rechtstreeks
of via een plaatselijke groep zenden aan:
VLAAMSE ESPERANTOBOND
Frankrijklei 140
B-2000 Antwerpen
Telefoon: (03) 234 34 00
Fax: (03) 233 54 33
E-adres: admin@fel.esperanto.be

Code: ☐☐☐☐ - ☐

Familienaam: ____________ Voornaam: ____________
Adres: ____________
____
Postnummer: ____________ Gemeente: ____________
Telefoon: ____________ E-adres: ____________
Geboortedatum: ____________ Nationaliteit: ____________
Beroep: ____________
Paspoortnummer[1] ____________ geldig tot ____________

Tot welke plaatselijke Esperantogroep wenst u te behoren?[2]

Aalst ☐ Antwerpen ☐ Brugge ☐ Gent ☐ Hasselt ☐ Kalmthout ☐
Kortrijk ☐ Leuven ☐ Londerzeel ☐ Oostende ☐ Peer ☐ Turnhout ☐

Andere leden van het gezin:

Naam:	Voornaam:	Geboortedatum:
____________	____________	____________
____________	____________	____________
____________	____________	____________

Nationale lidmaatschapsbijdragen:

f	– gewoon lid[3,5]	20,00 EUR	20,00 EUR
	+ familiaal lid (alle andere leden van het gezin)[4]	+ 20,00 EUR	....
s	– steunend lid[3]	25,00 EUR	....
df	– levenslang lid	500,00 EUR	....

☐ Ik ben sympathisant en stort een gift aan de Vlaamse Esperantobond: .... EUR.
Giften van 1000,– BEF of meer die overgemaakt worden vóór 31 december 2000 komen zeker in aanmerking voor een fiscaal attest.

☐ Mijn vereniging heeft sympathie voor Esperanto en wil op de hoogte blijven van initiatieven van de Vlaamse Esperantobond.

Extra steun

Ik schenk de volgende som:

g	– voor de werking van de plaatselijke groep (zonder fiscaal attest)		.... EUR
d	– Ik word steunend lid van de Esperanto-jeugdvereniging[5]	30,00 EUR	.... EUR

Ik word Krekelspaarder, zend mij een inschrijvingsformulier. ☐

Opgave 3: *-iĝi.* Vertaal:

1 Hij wou de tafel naar het licht **draaien** maar door het gewicht draaide die maar één centimeter mee.
2 Hij wou de steen uit de weg **rollen** maar die rolde altijd maar terug.
3 Hij wou zijn vaders gewoonten **veranderen** maar gewoonten veranderen niet zo maar.
4 Hij wou zijn verblijf niet **beëindigen** maar door de staking eindigde dat vanzelf.
5 Hij wou een gesprek **beginnen** maar toen begon de film.
6 Hij wou zijn vingers **bewegen** maar geen enkele bewoog.
7 Hij wou de jonge boom **buigen** maar hij brak hem. De stam boog niet maar brak.
8 Wat betekent *turniĝi*? Bewegen al draaiend om zijn as.

Interludo 2: woorden met *kon-* (2)
Vertaal volgens het model.

a	kon + cursus = kon+kurso (wedstrijd)
b	kon + gras = kon+? (?)
c	kon + toets = kon+? (?)
ĉ	kon + muziekmaat = kon+? (?)
d	kon + lopen = kon+? (?)
e	kon + wetenschap = kon+? (?)
f	kon + voelen = kon+? (?)
g	kon + alleen = kon+? (?)
ĝ	kon + ademen = kon+? (?)
h	kon + (uit)spreiden = kon+? (?)

VERTAALOEFENING

Een avondje uit

Hij liep de gang uit, schoot zijn jas aan en riep, met de knop van de trapdeur in de hand: «Ik ga hoor! Tot vanavond.» Uit de kamer hoorde hij een onverstaanbaar antwoord. Hij daalde snel de trap af en liep op een drafje de hoek om.

Binnen het kwartier bereikte hij de woning van Jaap Elderer. Deze zat nog aan tafel. «Moet je wat pudding?» vroeg Joosje. «Een lekker stukje pudding, Fritsje,» zei Jaap. «Nee, dank je», zei Frits, ik heb juist gegeten. Ben ik misschien een beetje vroeg? Ik vind het hier nogal koud.»

«We laten de kachel uitgaan,» zei Jaap. «Dat is een maatregel van zuinigheid. Maar dan moet de deur dicht.» Hij stond op en trapte de gangdeur, die aanstond, met kracht dicht. «Kind,» zei hij tegen Joosje, «Hetzij dat je met dit, hetzij dat je met dat binnenkomt, zet het even neer en doe de deur dicht. Tocht is wind in huis.» «Tocht is wind in huis,» herhaalde hij, zich tot Frits wendend, «is dat zo of niet?»

«Ja», antwoordde deze, «tocht is wind in huis. Je hebt gelijk. Maar de definitie is niet omkeerbaar. Dat is een kwaad teken. Ik bedoel: wind in huis is nog geen tocht.»

«Dat geloof ik niet,» zei Jaap, het lege bord van zich af schuivend, « je stelt de zaak weer te scherp. Wat zou wind in huis anders kunnen zijn dat ocht?» «Stel je voor,» zie Frits, «dat een kamer goed gesloten deuren en ramen heeft. Maar er staat een luchtrooster open. Daar komt af en toe een windstoot door naar binnen, die papier van de tafel laat fladderen. Windvlagen. Maar tocht is het niet. Of bij een open raam. De wind speelt naar binnen, maar het is geen tocht. En toch wel degelijk wind in huis.» «Je hebt gelijk,» zei Jaap, «in orde. Weet je wat tocht is? Tocht is wind door het huis heen.» «Dat is beter,» zei Frits. «Hoe laat vertrekken we?» «Over een half uur,» antwoordde Jaap.

(Uit Gerard Reve *«De avonden»*)

ANTWOORDEN EN UITWERKINGEN

Jacob Cats zijn waerheyt (2)

De heer Vanden Bempt uit Winksele heeft zich ook gewaagd aan een vertaling van de Catsiaanse spreekwoorden, waarvoor onze oprechte dank. Hierbij heeft hij gezorgd voor rijm en ritme:

1 Eĉ se en tombo kuŝas vero, ne tamen premu ĝin la tero.
2 a) En mallumo vero sidas, ĉe tagiĝo ĝin vi vidas.
b) En mallumo ver' kaŝiĝas, ĉe tagiĝo ĝi vidiĝas.
c) Se en mallumo io veras, ĉe la tagiĝo ĝi aperas.
3 a) Kiu veron ŝatas, lin bastono batas.
b) Kiu veron ŝatas, tiun arĉo batas.

Vertaalvoorbeeld

Fortis serĉas 'ŝafon kun kvin kruroj'

Nova printempo, nova banko, tiel tekstas la slogano per kiu bankasekuristo Fortis volas altiri la atenton ĉi-semajne al siaj kunfanditaj bankaktivecoj. Kaj ankaŭ nova ĉefo (pintulo), ĉar Fortis (ek)serĉas novan ĉefon por la ĉiutaga konduko de la konzerno. Ne pro tio, ke la dukapa 'pinto' de Hans Bartelds kaj Maurice Lippens ĝenus (estus ĝenintaj) la kreskon de Fortis, sed kun unu stiristo ĉe la rudro la bankasekuristo estas pli alloga por eventualaj kunfandiĝ-partneroj. Kaj tio ĉi estas grava, ĉar la unua translima kunfandiĝo en la financa sektoro ekvideblas sur la horizonto (iom post iom alproksimiĝas).

«La unuajn dek jarojn de la ekzisto de Fortis (kiu ekestis el la kunfandiĝo de AG el Belgio kaj Amev-VSB el Nederlando, redakcio), estis tre efike (laŭcele, celtrafe) konduki (direkti) la entreprenon surbaze de pareco (Middelkoop: alpareco) kun unuflanke la belga organizaĵo kaj aliflanke la nederlanda)», tiel Bartelds klarigis hieraŭ la gravan paŝon en la konduka (estra, direkta) strukturo de Fortis. Tiu strukturo kaj la sana financa pozicio de la entrepreno ebligus, dek jarojn post la kunfandiĝo, la transdonon de la ĉiutaga konduko de la entrepreno al unu tielnomata chief executive officer (ceo) anstataŭ al la nuna duopo.

Profilon de la nova ĉiutaga direktoro Bartelds hieraŭ ankoraŭ ne volis doni. Ankaŭ pri la nacieco de la nomumota (nomumenda) 'ceo' — ĉu li devas

esti belgo aŭ nederlandano aŭ ĝuste neniu el ambaŭ — Bartelds gardis la silenton. «Pliaj detaloj venos la sekvantajn monatojn», tiel li ripetis kion menciis (tion, kio staris en) la akompana gazetara komunikaĵo.
Pridemandite, estrarano H. H. opiniis, ke belgo aŭ nederlandano kiel 'ceo' ne estas anticipe ekskludita. «Ni ja preferas iun ekster la grupo, kiu vidas nian entreprenon per freŝa rigardo (freŝaj okuloj). Iom da kompreno pri nova teknologio certe estus, laŭ la estrarano, avantaĝo, sed la perfekta kandidato ne ekzistas, li hastis diri (aldoni, li rapide aldonis). «Tiurilate ni pli-malpli estas serĉantaj ŝafon kun kvin kruroj. Aliflanke estas denove printempo: la ŝafidoj naskiĝas nun kaj eble estas inter ili unu kun kvin kruroj.»

OPLOSSINGEN

Interludo 1: s/ŝ? g/ĝ? j/ĵ?

- a Li verŝis la bieron en nian glason.
- b Espereble lia pago alvenos akurate.
- c Ju pli da ĵuroj, des pli da suspekto[z]
- ĉ La fama saĝo de Salomono.
- d Bela afiŝo logas la aĉetontojn.
- e Li versas same angle kiel Esperante.
- f Kiom da homoj loĝas en la spaco?
- g Kiom da paĝoj ampleksas tiu libro?
- ĝ Li ĉasas per arko kaj sago.
- h Li estas profesoro pri internacio juro

Opgave 1: *Verŝiĝas ... ĵurnalvendista krio...*

1 Het achtervoegsel *iĝi* duidt een overgang aan naar een nieuwe toestand die uitgedrukt wordt door de stam. *Verŝas*: giet, schenkt uit; *verŝiĝas*: wordt (uit)gegoten, giet zichzelf uit.

2 Een andere manier om "wordt uitgegoten" in het Esperanto weer te geven is *estas verŝata*, maar dan treedt het idee van degene die handelt of van dat wat de handeling veroorzaakt sterker op de voorgrond.
B.v. *la akvo estas verŝata de la servistino*

3 *verŝi* (uit)schenken; *versi* verzen schrijven

Opgave 2: *la koro koaguliĝinta vundo*

1 gestold

2 een verleden deelwoord (participium) van het werkwoord *koaguliĝi*

3 *koaguli* betekent "doen stollen".
In het Ndl. kan men niet iets stollen, in het Esperanto wel. *La vundo koagulas* zou dus betekenen "de wonde doet (iets) stollen" Om aan te duiden dat het werkwoord uit zichzelf stolt, gebruikt men *-iĝi: la vundo koaguliĝas.* M.a.w. men moet van een overgankelijk werkwoord (*transitiva verbo*) een onovergankelijk werkwoord maken (*netransitiva verbo*).

4 *koagulita vundo* = die men heeft doen stollen; vgl. *koaguliĝinta vundo* gestolde wonde (uit zichzelf).

5 de uitgangen *-ita* en *-inta* vormen allebei verleden deelwoorden, *-ita* heeft een passieve betekenis (schematisch gezegd, het onderwerp ondergaat de handeling) terwijl *-inta* een actieve betekenis heeft (het onderwerp doet de handeling, de wonde stolt uit zichzelf)

6 *mi fermas la vundon; la vundo fermiĝas*

7 *la vundo fermita de la kuracisto...; la fermiĝinta vundo*

Opgave 3: *-Iĝi*.
Voorbeelduitwerking

1 *Li volis turni la tablon al la lumo, sed pro la pezo ĝi turniĝis nur unu centimetron.*

2. *Li volis ruli la ŝtonon el la vojo, sed tiu ĉiam ruliĝis reen.*

3 *Li volis ŝanĝi la kutimojn de sia patro, sed kutimoj ne tutsimple ŝanĝiĝas.*

4 *Li ne volis fini sian restadon sed pro la striko ĝi finiĝis per si mem.*

5 *Li volis komenci konversacion, sed tiam la filmo komenciĝis.*

6 *Li volis movi siajn fingrojn, sed neniu moviĝis.*

7 *Li volis fleksi la junan arbon, sed li rompis ĝin. La trunko ne fleksiĝis sed rompiĝis.*

8 *Kion signifas "turniĝi"? Moviĝi, turniĝante ĉirkaŭ sia akso.*

Interludo 2: woorden met kon- (2)
Vertaal volgens het model.

- a kon + cursus = kon+kurso (wedstrijd)
- b kon + gras = kon+greso (congres)
- c kon + toets = kon+klavo (conclaaf)
- ĉ kon + muziekmaat = kon+takto (contact)
- d kon + lopen = kon+kuri (wedijveren)
- e kon + wetenschap = kon+scienco (geweten)
- f kon + voelen = kon+senti (toestemmen)
- g kon + alleen = kon+sola (troost brengend)
- ĝ kon + ademen = kon+spiri (samenzweren)
- h kon + (uit)spreiden = kon+sterni (ontstellen)

Bevalt het nieuwe concept van onze taalrubriek je? Meer en gelijkaardige oefeningen kan je vinden in de twee taalvaardigheidboekjes die Emiel Van Damme samen met Christiane De Vleminck publiceerde bij de Vlaamse Esperantobond

Leksikaj ekskursoj 1 en 2

Ze zijn verkrijgbaar bij FEL tegen EUR 11,90 (= 480,– BEF) en + EUR 14,00 (= 565,– BEF) + portkosten.

Stuur de uitwerking van opgaven, vragen en/of opmerkingen uitsluitend en rechtstreeks aan de redacteur van de rubriek:
Emiel Van Damme
Albert-I-straat 44,
B-1703 Schepdaal.

met vlag en wimpel

het Esperantomonument in Bergen-op-Zoom

Zaterdag 9 september 2000 was het Monumentendag in Nederland.

In de stad Bergen-op-Zoom – net over de Belgische grens – ging de aandacht op die dag heel speciaal naar het gerenoveerde Esperantomonument op het Bolwerk (de ringboulevard). In samenwerking met de landelijke vereniging Esperanto-Nederland werd er een succesvolle herinhuldiging ingericht, die zowel op het Bolwerk als in het stadhuis plaats had en waaraan ook een aantal actieve Esperantogebruikers hebben deelgenomen. De vereniging *La Erikejo* uit Kalmhout had het op zich genomen om de Vlaamse Esperantobond te vertegenwoordigen.

Dank zij deze succesvolle herinhuldiging komt dit monument opnieuw uit de vergetelheid waarin het sinds de Tweede Wereldoorlog was terecht gekomen. Het was nochtans met veel enthousiasme ingehuldigd in 1933. In "Historio de Esperanto" (L. Courtinat, 1960, deel II, p. 800) kunnen we lezen: "*... Ĉe brila sunlumo Esperanto-procesio, akompanata de muzikistaro, marŝis tra la stratoj al la popola Parko, kie staris... la rezulto de grava laboro. ... la urbestro d-ro Blom... poste... petas Esperantistinon Lidja Zamenhof malkovri la monumenton. Dum la orkestro ludas la polan himnon, la ĉeestantoj admiras la belan objekton de honoro. ... (Lidja) kortuŝe parolis pri la granda ideo de sia patro. Poste sinjoro Becht transdonis la monumenton al la urbo Bergen op Zoom. Li akcentis la valoron de Esperanto por la turismo... La tuta soleno... kaj la inaŭguro faris efikan impreson.*"

Maar enige jaren later veegde de Tweede Wereldoorlog deze mooie herinnering weg. Er was geen geld en geen personeel meer voor het onderhoud van de monumenten en de stad verkoos, voorzichtigheidshalve, niet te veel de aandacht te vestigen op een voorwerp dat een vredesboodschap dank zij een internationale taal uitstraalt. Na de oorlog had de stad andere zorgen dan het herstel van de monumenten en plantsoenen. En de ooit zo actieve plaatselijke Esperantogroep had vele leden verloren en stierf geleidelijk uit. Zo geraakte het Esperanto-object stilaan vergeten. Niemand sprak er nog over, noch in Nederland, noch elders.

Om een idee te geven van die vergetelheid, hier een anecdote. Toen ik in de zomer van 1982 (nadat ik de hierboven aangehaalde tekst in het boek van Courtinat ontdekt had) naar Bergen-op-Zoom fietste om het monument te zoeken, bleek niemand het te kennen. Zelfs op het politiecommissariaat (er was toen nog geen plaatselijke dienst voor toerisme) kon niemand mij helpen, op één oude agent na, die dat half-verborgen stuk puin wist staan. Zo trof ik in een uitgegroeide plantenmassa het verhakkelde monument aan.

Omdat het in 1983 50 jaar geleden zou zijn dat het monument werd opgericht, spoorde ik de Nederlandse Esperanto-vereniging aan om het monument in ere te herstellen in het kader van een verjaringsbezoek. Dat ging niet zo vlot en tenslotte werd het in oktober 1983 een kleine plechtigheid met beperkte medewerking van de stad, bij een wat opgekale-

Kia defia legia fervor'
Ve!, la liber'ĉu superos tiujn glavojn?
Ili kun ŝvit', spit', ekscit' kaj teror'
Venos, forprenos, ĉu tenos niajn havojn?
Jam tamburas la hispan';
Jam Porkul' trumpetas,
Li avance de lontan'
Al Bergen' impetas.
Berg op Zoom, kun renom'
Spitu al hispano
Nia hom', nia dom',
Savaj kun elano!

Brava, sanghava la sava rapir'
Brile kaj trile, jubile ĝi fajreris.
Ĝema, tertrema, flagrema aspir'
Vere, fiere supere jam prosperis;
Pro minad' kaj kanonar'
Kio daŭre bruis,
De l'hispanoj ĉe l'rempar'
Multa sango fluis.
Berg op Zoom, kun renom' / Spitu al hispano
Nia hom', nia dom', / Savaj kun elano!

Lanĉas revanĉa Oranĝa komand'
Forton kohortan por sorton nun deturni;
Bolas Spinola, li volas sur land'
Ĉase, frakase, amase lin alsturmi.
Krudan Corduan fortun'
Venke eliminis;
Velka Don Valasco nun
Planojn ne plu ŝpinis!
Berg op Zoom, kun renom' / Spitu al hispano
Nia hom', nia dom', / Savaj kun elano!

derdtal deelnemers op de plechtigheid bij het monument; een fanfare die nationale hymnen speelt; een koor dat Esperantoliederen ten beste geeft; de kleinzoon van L.L. Zamenhof (de initiator van het Esperanto), die speciaal uit Parijs overkwam om de rol van zijn tante (Lidja) over te nemen en een huldetoespraak houdt; de aanwezigheid van de Italiaanse kunstenaar, Mario Santuz, die indertijd het monument ontwierp; de bemoedigende woorden vanwege het stadsbestuur; de warme ontvangst van de deelnemers op het stadhuis zowel bij het begin van de namiddag als na de plechtigheid;

faterd monument in een heraangelegd plantsoen. Verder was een korte toespraak in het stadhuis. Iets te voren had de Esperantogroep van Kalmthout het monument wel als doel uitgekozen van zijn jaarlijkse juliwandeling.

De omstandigheden zijn nu gunstiger. En men moet de kansen grijpen wanneer die zich voordoen. Dat deed het bestuur van Esperanto-Nederland, toen het werd benaderd door de stad Bergen-op-Zoom, die een programma uitwerkte voor het herstel van haar monumenten. Dank zij de onverdroten inzet van ir. Wim Jansen en een welwillende overeenkomst tussen Esperanto-Nederland en het stadsbestuur werd het monument op een voorkeurplaats in de verfraaiingslijst gezet en meteen werd een officiële herinhuldiging gepland.

De resultaten waren prachtig: een hon-

de perfecte vertaling van alle toespraken op het stadhuis; de informatiestands over het Esperanto op de Grote Markt binnen het kader van de Monumentendag, enz.

Bergen-op-Zoom heeft een mooie inspanning gedaan om opnieuw waarde te geven aan het monument dat een hulde is aan de internationale taal Esperanto, niet alleen voor de eigen inwoners, maar ook voor de toeristen. Het is te hopen dat velen de weg ernaar zullen vinden tijdens een bezoek aan deze mooie, historische stad die drie jaar lang de Spaanse legers heeft weerstaan. Het monument bevindt zich in het plantsoen waar het Bolwerk de Korneel Slootmanslaan kruist.

W.M.A. De Smet

Bij de foto's

Het gerestaureerde Esperantomonument van Bergen-op-Zoom, zicht op de Grote Markt met de verschillende kraampjes, en een detailzicht van de kraampjes.

De foto's werden met dank overgenomen uit *FEN-X*, het ledenblad van de Nederlandse Esperantovereniging.

Weet je nog wat een cursiefje is? Het is een anecdotisch verhaal over een alledaagse gebeurtenis maar met een onverwachte wending aan het slot. Bekende beoefenaars van het genre in het Nederlandse taalgebied zijn o.a. Jos Ghijsen, Gaston Durnez, Godfried Bomans... en de ongekroonde meester Simon Carmiggelt. Nu lijkt het wel of het Esperanto ook een bekwaam auteur in het genre heeft voortgebracht. Die indruk had ik althans na het eerste verhaal *La Bato* (vrij vertaald "De Oorveeg") uit de gelijknamige bundel van Lena Karpunina, een jonge Russische, die sinds 1993 in Berlijn woont.

De meeste andere verhalen vertrekken ook uit een anecdote, maar – behalve op een enkel na – ontbreekt het verrassende slot. In de plaats daarvan komt een min of meer nostalgische beschouwing over een verloren verleden. De verhalen behandelen vooral, enigszins in autobiografische stijl, de jeugd van de auteur. Ze zijn min of meer chronologisch gerangschikt, zodanig dat er een zekere leeftijdsevolutie is, maar de eigen ervaringen worden geprojecteerd in een fictief personage (Aljonka, Irinka, Lena e.a.).

De buren, de school, een vakantie-uitstap – avontuurlijk op een pas aangeschafte motorfiets – en ook herinneringen aan Esperanto-ontmoetingen, vooral bergtochten, worden onderwerp voor de verteller.

Het taalgebruik is eenvoudig, vlot en soms poëtisch. Of hoe zou je deze beschrijving van de regen noemen: *ni aŭdis la plaŭdon kaj bruon de la pluveroj, rapide krevantaj post la kolizio kun la cementa planko de la korto.* De karakters worden raak getekend en roepen vaak een soort deernis en meevoelen op, want zelfs bij blijde gebeurtenissen heerst er altijd die nostalgie, waarschijnlijk typisch voor mensen die niet helemaal vrijwillig hun vaderland hebben verlaten.

Deze novellenbundel wekt hoge verwachtingen. Hoewel de verhalen soms teveel blijven steken op het niveau van de directe herinnering. Typisch daarvoor zijn de verwijzingen naar Esperanto-ontmoetingen, het "verda donkichoteske" dat ik persoonlijk in de Esperantoliteratuur niet kan smaken. Je zou het misschien aan literaire onrijpheid kunnen wijten. De sterkste verhalen zijn dan ook die, waarin de auteur die zuiver persoonlijke ervaringen overstijgt en het niveau van het algemeen menselijke bereikt. In ieder geval toont de bundel duidelijk dat de auteur een groot potentieel heeft, wat ons doet hopen dat dit een debuutbundel wordt in de echte zin van het woord: de aanloop naar nog beter en omvangrijker werk... Zeg maar een echte roman. Enige aanmoediging heeft de schrijfster daarvoor wel verdiend.

Wat een klap

nieuwe, waardevolle, originele literatuur

Guido Van Damme

We willen een kort fragmentje uit één van de verhalen overnemen. Een jonge vrouw komt, na jaren verblijf in het buitenland, op bezoek bij haar ouders in haar vaderland, kort nadat een bloedige burgeroorlog is afgelopen.

Kiam ŝi aŭskultis tie, en la malproksima Eŭropo, la ŝokajn raportojn pri tiu milito, ŝi imagis la plej terurajn bildojn. Aparte teruran impreson faris al ŝi unu radioraporto pri tio, ke homoj el ŝia urbo, eĉ gravedaj virinoj, rifuĝis al Ĉernobyl. Tie ili ekloĝis sur la radioaktive infektitaj teritorioj en la forlasitaj domoj, konsumas poluitan manĝaĵon, uzas radioaktivajn aĵojn kaj diras, ke tio estas tamen pli bona ol tio, kion ili spertis en sia hejmurbo. Jen kion ili devis travivi: armitaj homoj haltigis surstrate aŭtobusojn kaj kontrolis la pasportojn de la pasaĝeroj. La homojn, naskitajn en pamiraj regionoj, ili tuj mortpafis, apud la buso, antaŭ la okuloj de la kunvojaĝantoj, ŝtoniĝintaj de teruro.
Ŝi provis ekscii de parencoj kaj konatoj, kiel ĉio komenciĝis, kio vere okazis ĉi tie dum kelkaj lastaj jaroj? Ĉu ili mem spertis tion, pri kio raportis la gazetaro? Sed strange – neniu rakontis ion konkretan, ŝi aŭdis nur: "Estis terure, prefere ne rememori tion." Kaj tuj oni ŝanĝis la temon. La patrino estis tiom timigita, ke ŝi ne lasis la filinon iri sola en la urbon, kaj post la sesa horo vespere insiste petegis ŝin ne plu foriri el la domo.
Finfine ŝi ĉesis pridemandi. Tlon, kion travivis la homoj, rakonti verŝajne ne eblas. Por tion kompreni, oni devas ĝin mem sperti. Kaj de tio savu nin Dio!
Tamen, unu tagon, ne longe antaŭ ŝia forveturo, kiam onklo Aliŝer estis sufiĉe malsobra, li subite, sidante ĉe la manĝotablo, mallaŭtvoĉe ekparolis:

Wat de oude oom vertelt, ga ik je niet onthullen. Je kan het zelf verder lezen in het aangrijpende verhaal Mortpafitaj pomoj in* La Bato, *p. 100.

La Bato, Lena Karpunina. FEL, Antwerpen, 2000. 14 x 20 cm, 128 p. ISBN 90 71205 87 8. Prijs: EUR 12,00 + verzendingskosten. Wie het boek bestelt vóór 31 januari 2001 betaalt geen verzendingskosten.

2001

Bar - last - ... *

De -is uitgang in het Esperanto betekent "verleden tijd", dus waarom eens niet die *vadis* ook als verleden interpreteren en verslag uitbrengen over een voorbije, maar interessante en tenslotte ook jaarlijks weerkerende happening, een studieweek/taalstage in Barlaston. Met het laatste kenmerk valt hij trouwens toch binnen de krijtlijnen van deze rubriek.

Quo vadis - Kien vi?

2001

Barlaston heeft een reputatie hoog te houden. Er worden daar cursussen georganiseerd van hoog niveau in een aangename omgeving...

Maar klopt dat? Ik besloot dit jaar eens zelf poolshoogte te gaan nemen en de zaak te onderzoeken. Je leest hier dus over de ervaringen van een niet-Britse die deelnam aan de zomercursus van dit jaar.

Eerst en vooral het eten. Daarover enkel klachten: we aten teveel en te luxueus uit Wedgwood porselein.

Je Engels kon je er niet oefenen: de directeur van het college is een Esperantospreker en het personeel voerde je wensen al uit als je nog maar halverwege je zin was. Alleen Esperanto bleek nuttig, want de Britse cursisten weigerden consequent Engels te spreken. En de cursus zelf dan? Nu ja, als ze na veertig jaar nog niet weten hoe ze zoiets moeten aanpakken...

Ja hoor, zij wisten het.

Na 25 jaar van toegewijd enthousiasme gaf Marjorie Boulton de teugels van de cursus over aan Paul Gubbins, die gezwind en met vaste hand de koets in koers hield. Teugel en zweep...? Een gedegen onderwijsbekwaamheid en een humorvolle autoriteit.

Zowel het onderwijzend personeel als de cursusisten waren internationaal samengesteld. Men kon aan vijf sessies per dag deelnemen. Af en toe kwam er wel eens iemand niet opdagen, naar men zegt verdwaald in de uitgestrekte parktuin van het college.

Ontspanning vonden we tijdens de cultuur-historische uitstap, de varieté-avond, en voor wie dat wenste, tijdens de zesde sessie van de dag in de plaatselijke dorpskroeg. Een zeer re-creatieve oefening was het vertalen van de menukaart, niet alleen met behulp van het woordenboek, maar ook volgens de beschrijving van de schotel.

De slagroom op de taart, het neusje van de zalm, het goud op de galons, of hoe je het ook wil uitdrukken, was dit jaar het jubileumweekend. In acht lezingen belichtten even zoveel eminente sprekers diverse aspecten van de jubilaris: de zomeruniversiteit.

Er zijn reeds concrete plannen voor de studieweek in augustus 2001, en voorlopig zijn er nog plaatsen vrij.

naar een tekst van Agnes Geelen

Wie nadere informatie wil, kan die verkrijgen op volgend adres: Derek Tatton, Station Road, Barlaston, Stoke-on-Trent, ST12 9DG, Groot Brittannië. Je kan ook een kijkje gaan nemen op de Internet-infopagina: http://www.aredu.org.uk/wedgwoodcollege

De finale test: welk achtervoegsel past om de drie puntjes op het einde van de titel te vervangen. Je kan kiezen uit:
a) -ig b) -on c) -btw d) -accijns

Deze rubriek is vooral bedoeld als informatiebron voor toekomstige evenementen. Hier een keuze, we blijven daarbij vooral in eigen land, maar beginnen toch over zee:

Felixstowe Ferry Esperanto Weekend

Van 23 tot 25 februari 2001 heeft nabij Felixstowe Ferry een Esperanto Weekend plaats in een rustige, landelijke streek bij de zee en een groot estuarium. Het verblijf is een voormalige lagere school en er zijn uitgelezen mogelijkheden om te wandelen, de bijeenkomst zelf kan model staan voor hoe dergelijke dingen zouden moeten worden georganiseerd. Er worden cursussen georganiseerd voor beginners en gevorderden en onder de les-

gevers o.a. Roy Treadgold en Anna Löwenstein, bekend om haar schitterende roman *La Ŝtona Urbo*, uitgegeven door FEL waarvan reeds na amper een half jaar een tweede druk verscheen.
De kostprijs: GBP 49,00 (GBP 1 = ± BEF 66, dus totale kostprijs ± BEF 3250,–). Wie wil deelnemen kan best zo vlug mogelijk inschrijven bij Roy Simmons, 61 Altmore Avenue, East Ham, London, E6 2BZ, Groot-Brittannië. E-post: esperanto@btinternet.com.

In eigen land

Esperanto Animatieweek

Van 16 tot 25 februari heeft in samenwerking met de gemeente Namen een Esperanto Animatieweek plaats in het Cultureel Centrum. De week is georganiseerd rond een tentoonstelling over het Esperanto: Zamenhof, Moresnet, Esperantopostzegels, affiches, boeken,... De bedoeling is het Esperanto te laten ontdekken door ze te plaatsen in een perspectief van openheid op de wereld, uitwisseling tussen volkeren en de multiculturele samenleving.
Tijdens deze week is er ook een lezing door Bruno Robineau over zijn ervaringen tijdens zijn reis rond de wereld, met behulp van het Esperanto. (Zie het boek: *Ili vivis sur la tero.*)
Verder staan op het programma: een debat met Claude Piron, muziek door de groep Lipstick, poëzie gebracht door Pierre Anselme en Robert Delieu. Voor de coördinatie met het publiek zorgt Nikolin.
Informatie bij: Michel Gilles, Culturele Dienst van Namen, tel.: 081 21 64 99 of bij Marcel Delforge: tel.: 071 43 14 13.

Vlaamse Ardennendag

Naar jaarlijkse gewoonte neemt de Esperantogroep *La Konkordo* ook nu weer deel aan de Vlaamse Ardennendag op zondag 29 april 2001. Zoals gebruikelijk organiseert de groep ook een geleide deelname voor Esperantosprekers die naar het Vlaamse heuvelland komen afgezakt.

APE-picknick

De jaarlijkse APE-picknick heeft dit jaar plaats in het kasteel van Ronchinne-Maillen nabij Namen. Hij gaat door op zondag 24 juni 2001. Op het programma staan o.a. een bezoek aan het domein van het kasteel, een wandeling door Spontin en een bezoek aan het kasteel van Spontin uit 1210 waar koffie en koek wachten. Deelname kost BEF 1000,–, inschrijving bij: Marcel Delforge, tel.: 071 43 14 13 of Maxime Lechien: tel.: 064 33 78 26.

Fakprelegoj en popularscienca stilo.
La 49a printempa staĝo de **Orient-Franca Esperanto-Asocio.** okazos la 20an 21an kaj 22an de aprilo 2001 en montara vilaĝo Storckensohn je 40 km de urbo Mulhouse en orienta parto de Francio. Ĝin organizas la loka grupo **Mulhouse-Esperanto** kun la kutimaj kursoj por komencantoj, progresantoj kaj praktikantoj. Aldone al tio okazos seminario, kiu ricevas specialan pritrakton. Du fak-asocioj **TAKE** kaj **IKEF** prizorgos serion da prelegoj fare de fakuloj pri plej diversaj temoj **sed en popularscienca stilo** por klera publiko. Jen kelkaj el la planitaj prelegoj

- Kemio por nutraĵoj
- Pri konstruado
- Polderoj en Nederlando
- "EVG" Konstruado kaj ĝia elektra muntaĵo-sistemo
- Konstru-fiziko
- Esperanto kaj ties literoj en komputilo kaj en la reto
- E-komerco (komerco per la reto)
- Memortekniko
- Spertoj el staĝo en ĉina komerca firmao
- Asimilado de trejnkurso
- Aliaj prelegoj aldoniĝos

Pliaj informoj estas haveblaj ĉe
S-ro Robert KUENY, 30, rue des champs
FR-68690 GEISHOUSE, Francio
Tel. 33(0)3.89.82.37.62
Rete: mulhouse.esperanto@mageos.com

OSIEK-conferentie

Het duurt nog wel even maar denk erom je tijdig in te schrijven voor de wetenschappelijke conferentie OSIEK die van 20 tot 26 juli 2002 in Leuven wordt georganiseerd. Een inschrijvingsformulier kan je vinden in Horizontaal 2000/5. Je kan ook inschrijven via het Internet: http://www.esperanto.be/esperanto3000

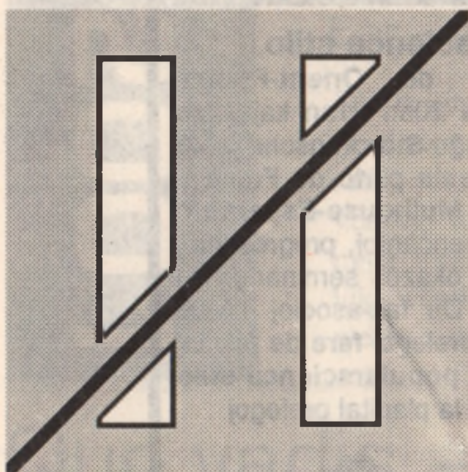
Verder afgelegen doelen

EU en culturele identiteit

Van 19 tot 21 juli 2001: Europese Conferentie: "Hoe de taalkundige identiteit en gelijkheid in de Europese Unie verzekeren?" De conferentie heeft plaats in Maribor, Slovenië en wordt georganiseerd door: Asocio por Eŭropa Konscio. Informatie en inschrijvingen: Zlatko Tisljar, Besednajkova 1. Tel./fax: 00 386 2 420 06 69. De deelnameprijs voor de conferentie bedraagt EUR 35,00 voor inschrijvingen tot 31 maart, daarna EUR 50,00. Verblijfskosten: in halfpension (in tweepersoonskamer/2 nachten) EUR 65,00; met ontbijt alleen: EUR 60,00.) Toeslag voor éénpersoonskamer: EUR 15,00.

Conferentie over natuurbescherming

Op 19 en 20 april 2001 in Sint Petersburg, Internationale Toegepast-wetenschappelijke Conferentie waarin voor het eerst Esperanto op experimentele basis zal worden gebruikt. Tijdens de conferentie ontmoeten specialisten op het gebied van sanatorium-geneeskunde en -toerisme, en ook ecologisten elkaar. Informatie: anatolog@mail.ru of per brief: Orgkurort, ul. Gagarina 20-6-116, Sint Petersburg, RU-196211, Rusland.

Nieuwsbrief

Zoekt U informatie over Esperanto?

Vlaamse Esperantobond
Frankrijklei 140 – B-2000 Antwerpen

Tel.: (03) 234 34 00 E-adres: horizontaal@fel.esperanto.be
Fax.: (03) 233 54 33 http://www.esperanto.be

Taalproblematiek

Gaat het Engels achteruit?

20, 30 jaar geleden vond men in Kartoem probleemloos taxichauffeurs die Engels verstonden. Als ik geluk heb, vind ik nu misschien nog een bejaarde met kennis van Engels. De jongeren spreken uitsluitend Arabisch.

(De Poolse schrijver en journalist Ryszard Kapuscinski in een interview ter gelegenheid van de Frankfurter Buchmesse, *Der Spiegel*, 42/2000)

Meer dan alleen maar Engels

In veel grote Duitse bedrijven is het Engels de concerntaal, maar met Engels alleen kom je er niet meer. Alleen de kandidaat die vloeiend nog minstens één andere belangrijke wereldtaal spreekt, krijgt de topkansen op de arbeidsmarkt.

(Artikelenreeks over de toekomst van hogeschoolstudenten op de arbeidsmarkt, *Der Spiegel*, 46/2000)

India

Alleen dit jaar worden in India 160.000 programmeurs opgeleid om Duits te spreken, een initiatief van Nasscom. Nog eens 5.000 programmeurs studeren af met een diploma Frans op zak. De bedoeling is het taalprobleem met de Europese klanten uit de wereld te helpen. (*Financieel Economische Tijd*, 18.10.2000; www.nasscom.org)

Euregio-televisie

De regionale TV-zender RTC Télé-Liège neemt deel aan de samenwerking tussen 8 zenders van de Euregio Maas-Rijn. De overgenomen anderstalige programma's zullen worden vertaald of ondertiteld.

(*Metro*, 25.10.2000)

Zuid-Afrika

Aan de Universiteit van Oranje Vrijstaat wordt een subsidie van 12,25 miljoen BEF toegekend als bijdrage in de kosten van de derde fase van het Taalfasiliteringsprogramma (Logtis III). Het project beoogt de installatie van vertaalfaciliteiten ten behoeve van de plaatselijke overheden en hun bevolking in de gehele vrijstaat, waar de taalbarrière voor grote problemen zorgt. Ook de vorige fasen van het project werden door de Vlaamse overheid gesteund.

(Beslissing Vlaamse Regering, 10.11.2000)

Criminelen?

"De grootste boosdoeners ('criminels') zijn de PDG's van de zeer grote Franse ondernemingen, die in hun seminaries en beheerraden iedereen verplichten Engels te spreken – in Frankrijk."

(Claude Hagège, auteur van *Halte à la mort des langues*, in *Bouillon de Culture*, France 2, 17.11.2000)

Engels in Korea...

Kennelijk is de behoefte onder de Engelsonkundige Koreanen heel groot om het in hoofdzaak Engelstalige internet te ontsluiten. Op jaarbasis geeft de Koreaanse bevolking liefst 4 miljard dollar uit, of circa 6,6 procent van het bruto nationaal product, aan privé-lessen Engels.

(website *Financieel Economische Tijd*)

Esperanto

Akademio de Esperanto

Om een ruimer publiek te laten deelnamen aan de discussies, heeft de Esperanto-Academie, bij wijze van proef, een discussielijst gestart.

Abonneren kan door een leeg bericht te sturen aan: <akademia-diskuto-subscribe@egroups.com>.

Trovanto

Met dit opzoeksysteem wordt de catalogus van de Esperanto-afdeling van de Oostenrijkse Nationale Bibliotheek geleidelijk via Internet toegankelijk gemaakt. Eind 2000 waren er ongeveer 10.000 items; als aan hetzelfde ritme kan doorgewerkt worden zou over vijf jaar ongeveer alles wat in en over Esperanto bestaat moeten toegankelijk zijn. In afwachting van een geïntegreerde catalogus met de gegevens van alle Esperanto-bibliotheken, is Trovanto de beste informatiebron om te weten te komen of iets bestaat.

Adres: http://www.onb.ac.at/ev/online_s/onspdbfr.htm of http://www.onb.ac.at, dan 'collections' of 'Sammlungen' kiezen, daarna 'Internacia Esperanto-Muzeo'.

(Helga Farukuoye, BJA)

Internationale handel via Internet en Esperanto

Een hogeschool uit Krakau geeft vanaf 2001 cursussen internationale handel via Internet, in het Esperanto. Inlichtingen bij de directeur: Nina Jaskiewicz <ninajaskiewicz@kki.net.pl>.

De teksten met de gegevens over de programma's van de clubs moeten op de redactie toekomen vóór 1 februari 2001. Laattijdige programmawijzigingen kunnen naar de redactie worden gestuurd en worden op de INFOpagina opgeslagen, zodat men via de computer het juiste programma kan opvragen. De publicatie van redactionele teksten is gratis. Voor advertenties raadplege men het Esperantocentrum te Antwerpen.

Voor een tot op het laatste ogenblik actueel programma van de Vlaamse Esperantoclubs, raadpleeg INTERNET,

http://www.esperanto.be/fel/nl/grupoj.html

AALST

La Pioniro

Inlichtingen bij Hugo Dossche, Asserendries, 103, 9300 Aalst, tel.: (053) 70 17 89.

ANTWERPEN

La Verda Stelo

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.00 uur. Het clublokaal is toegankelijk vanaf 18.30 uur.
vrijdag 5 jan.: Nieuwjaarsreceptie.
vrijdag 12 jan.: De Wereldtentoonstelling 2000 in Hannover door Griet Symoens en Iwona Kocieba.
vrijdag 19 jan.: Jaarvergadering van *La Verda Stelo* met de voorstelling van het jaarverslag en de huldiging van Jubilarissen...
vrijdag 26 jan.: Ed Borsboom (NL) vertelt over Margarete Saxl, medewerkster van Andreo Cseh.
vrijdag 2 feb.: Lode Van de Velde stelt de Japanse taal voor.
vrijdag 9 feb.: Hugo Rau: Esperanto in Vlaanderen tijdens de eerste wereldoorlog.
vrijdag 16 feb.: Heidi Goes vertrekt binnenkort weer naar Togo en wil enkele projecten van daar voorstellen.
vrijdag 23 feb.: Torben Kehlet: Hans Chritian Andersen: Leven en werk.
vrijdag 2 maart: Ivo Durwael: vertaaloefeningen uit dialecten naar het Esperanto.

BRUGGE

Paco kaj Justeco

Indien niet anders vermeld, hebben onze bijeenkomsten plaats in Hof van Watervliet, Oude Burg 27, 8000 Brugge. De vaste bijeenkomst valt op de 2de donderdag van de maand en begint om 19.30 u. Speciale bijeenkomsten worden afzonderlijk aangekondigd. Inlichtingen: dhr. G. Maertens, tel.: 050 35 49 35.
De Brugse Club organiseert twee Esperantocursussen in het OCMW-centrum 't Reitje, Annuntiatenstraat 34, 8000 Brugge, op dinsdag om 14.00 en 19.30 uur.

donderdag 11 jan.: Filosofisch kwartiertje; Vergelijking van woordfamilies in verscheidene talen door Philippe De Vos.

BRUSSEL

Esperantista Brusela Grupo

Ook in Brussel komen Esperantosprekers geregeld samen, zowel Nederlands- als Franstaligen, onder hen ook enkele Europese ambtenaren. Wie echt een beeld van de mogelijkheden van de internationale taal wil krijgen, moet daar eens een kijkje gaan nemen. Het programma van de club wordt maandelijks vastgesteld en het is niet altijd mogelijk dat in *Horizontaal* te publiceren. Wekelijkse samenkomst op woensdag van 18.30 tot 20.00 uur, Wetenschapstraat 29, (metro Kunst/Wet). Inlichtingen over het programma krijg je bij Hélène Falk, Eikenlaan 7, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14.

GENT

La Progreso

Iedere 4de vrijdag van de maand clubvergadering in ons lokaal "La Progreso", Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77. De bijeenkomst begint om 20.00 uur. Inlichtingen bij Katja Lödör, tel. 09 230 16 77 of 09 221 10 02.
vrijdag 26 jan.: Jaarvergadering van *La Progreso* met een Chinees etentje. Vooraf inschrijven noodzakelijk!
dinsdag 13 feb.: Start van onze nieuwe intensieve avondcursus, telkens op dinsdagavond van 19.00 tot 20.45 u. in ons clublokaal. Er zijn 12 lessen voorzien, einde op 29 mei.
vrijdag 23 feb.: Myriam Haesebeyt vertelt over haar deelname aan KEF (Kultura Esperanto Festivalo) in Helsinki.

NOTEER NU AL: Zaterdag 2 juni traditionele wandelzoektocht van de *La Progreso*. Dit jaar voert de zoektocht ons naar Destelbergen.

HASSELT

Esperanto-klubo Hasselt

We vergaderen elke 1ste en 3de dinsdag van de maand van 20.00 tot 22.00 u. in het CC van Hasselt. De eerste vergadering is er een programma, tijdens de tweede leidt Jan Bovendeerd een cursus "Spreken in Esperanto". Het programma werd nog niet vastgelegd. Inlichtingen: Marcel Aerts, tel.: 011 72 00 75.

KALMTHOUT

La Erikejo

Bijeenkomst de 3de donderdag van de maand om 20.00 uur in restaurant Cambuus, Heidestatieplein 10, 2920 Kalmthout, tel. 03 666 42 58. Info: Wim De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49.
donderdag 18 jan.: Jaarvergadering, en Rob Ebenau vertelt verder over de Esperantobeweging in Vlaanderen.
donderdag 15 feb.: Stamboomonderzoek, door Anita Van de Brande-Scheenaerts en Wim De Smet.

KAPELLE

Esperanto-Grupo "Meza Zelando"

Voor onze avonden, de laatste vrijdag van de maand om 19.30 u., worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen. Inlichtingen bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (0113) 34 15 63 of Rie en Kees Dentz, tel.: (0118) 61 48 34.

KORTRIJK – ROESELARE – TIELT

Koninklijke Esperantogroep La Konkordo

De stadsbibliotheek van Kortrijk beschikt over een uitgebreid Esperantofonds. Je kan het fonds bezoeken na afspraak met Jean-Pierre Allewaert, tel.: 056 20 07 96. Clubavonden vinden plaats op de 4de maandag van de maand om 19.30 uur in CC Oude Dekenij, Sint-Maartenskerkhof, 8500 Kortrijk. Inlichtingen: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96 / Piet Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30.
Bezoekers van andere clubs melden bij voorkeur hun komst. Dit laat ons toe hen beter te ontvangen en hen te verwittigen wanneer de aangekondigde activiteit niet doorgaat.
maandag 22 jan.: Alles wat je ooit wilde weten en nooit durfde vragen over techniek. Technische knobbel Leo De Cooman beantwoordt al je vragen, in het Esperanto natuurlijk.
maandag 19 feb.: Jean-Claude Thumerelle vertelt over zijn wedervaren in Uzbekistan en Tadjikistan.

NOTEER NU AL: Op zondag 29 april 2001 neemt de club traditiegetrouw weer deel aan de Vlaamse Ardennendag. Gegadigden van andere groepen zijn welkom. Wij zorgen voor een aangename begeleiding in het Esperanto.

LEUVEN

Esperanto 3000

Esperanto 3000 vzw Leuven startte het nieuwe milennium op 1 januari in Duitsland, waar minstens vijf van onze leden aan het *Internacia Festivalo* deelnamen. In Leuven zelf starten we op 10 januari, met een combinatie van Vespero 3000 en avondcursus. Die twee en de Laborvesperoj lopen door zoals we gewoon zijn, op de data die hieronder volgen. Op zaterdag 17 februari nodigen we, ter gelegenheid van de Week van de Internationale Vriendschap, al onze eigen leden uit aan 't Zoet Water. Naast onze leden is iedereen welkom die zich van tevoren even aanmeldt bij Roger Goris (010/86.01.12 of esperanto3000@esperanto.be).

woensdag 10 jan.: Vespero 3000 (begin stipt om 20.00 u.). Marcel Delforge legt een verband tussen tabak en wolven. Rokende wolven? De aanwezigen kunnen het raadsel ontcijferen.
woensdag 10 jan.: Avondcursus voor beginners, les 9.
woensdag 17 jan.: Laborvespero 3000, deel van de vervolgcursus, voor al onze leden (ook al komen ze slechts één of enkele keren).
woensdag 17 jan.: Avondcursus les 10.
woensdag 24 jan.: Avondcursus les 11.
woensdag 31 jan.: Avondcursus les 12.
woensdag 7 feb.: Laborvespero 3000.
woensdag 7 feb.: Avondcursus les 13.
woensdag 14 feb.: Laborvespero 3000 en stipt om 20.00 u. Vespero 3000. Laat het programma je verrassen.
woensdag 14 feb.: Avondcursus les 14.
zaterdag 17 feb.: Tussen 9.30 en 10.00 u. bijeenkomst op de parking naast taverne Rozenberg aan het Zoet Water (Noëstraat) te Oud-Heverlee. Vanaf rond 10u spreken we met Stano Marćek. Rond de middag nemen we een klein middagmaal (ieder volgens eigen keuze), daarna gaan we op wandel(zoek)tocht in de prachtige bossen van (Oud-)Heverlee met als afsluiter rond 17.00 u een avondmaal in een van de tavernes aan het vertrekpunt. Het eten en drinken is op eigen kosten, het programma is gratis. Voor iedereen: in februari 2002 organiseert Esperanto 3000 weer de tweejaarlijkse nationale editie van het openingsfeest van de Week van de Internationale Vriendschap.
woensdag 21 feb.: Avondcursus les 15.
woensdag 28 feb.: Avondcursus les 16.
woensdag 7 maart: Laborvespero 3000 en examen van de avondcursus.

Op 17 februari na is de plaats van het gebeuren steeds het Cultureel Centrum, Brusselsestraat 63 te Leuven.

LONDERZEEL

Informatie en contact: Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65 – J.P. Fertinel, Haan 47, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 300 652.
elke maandag: cursus voor gevorderden o.l.v. J.P. Fertinel in het cultuurhuis "Gerard Walschap". De les duurt van 20.00 tot 22.00.
Elke donderdag: cursus voor beginners o.l.v. F. Van den Brande in "Hejme", Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25. De cursus begint om 19.00 uur en duurt tot 21.00.

OOSTENDE

La Konko

De vergaderingen gebeuren in de voormalige stadsschool "Vercamer", Northlaan 14, Oostende-Mariakerke. Inlichtingen bij dhr. Marc Cuffez, tel. 0486/36 23 65 (GSM) of bij Else Huisseune, tel.: 059 43 30 58.

donderdag 11 jan.: Gespreksavond.
maandag 15 jan.: Leesnamiddag.
zaterdag 27 jan.: Nieuwjaarsviering met Zamenhofsketches.
maandag 29 jan.: Leesnamiddag.
donderdag 8 feb.: Gespreksavond.
maandag 12 feb.: Leesnamiddag.
vrijdag 23 feb.: Gespreksavond.
maandag 26 feb.: Leesnamiddag.
donderdag 8 maart: Gespreksavond.
maandag 12 maart: Leesnamiddag.

TIENEN

La Hirundo

Alle vaste activiteiten van de club vinden plaats in de Donystraat 8 te 3300 Tienen (stadsplan op verzoek). Laatste maandag van de maand is er clubavond (Vespero); Cseh-cursus (directe methode) van begin oktober tot begin mei (± 50 uur) in de avondschool van het Provinciaal Instituut voor Secundair Onderwijs, elke dinsdagavond van 19.00 tot 21.00 uur. (± 1,– EUR per lesuur!) De club telt een 70tal leden uit Vlaanderen en Wallonië, onder wie een aantal scouts. Om de twee jaar: weekendexcursie naar buitenlandse Esperantosprekers. Alle binnen- en buitenlandse Esperantosprekers zijn van harte welkom.
Voor alle info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen. Tel.: 016 81 52 46 – Fax: 016 81 10 96.

Contactadressen van Esperantoclubs in Vlaanderen en Nederland

AALST *La Pioniro*, H. Dossche, Asserendries 103, B-9300 Aalst, tel.: 053 70 17 89.

ALKMAAR Hans ten Hagen, Middenweg 587, NL-1704 BH Heerhugowaard, tel.: (072) 571 79 18.

ALMELO G.C.A.M. Dercks, Ootmarsumsestraat 47, NL-7607 AX Almelo, tel.: (0546) 819403.

ANTWERPEN *La Verda Stelo*, p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00.

BEVERWIJK *Stelrondo* Rob Moerbeek, Zwaansmeerstraat 48, NL-1946 AE Beverwijk, tel.: (0251) 23 10 79.

BRUGGE *Paco kaj justeco* G. Maertens, Prins Leopoldstraat 51, B-8310, St.-Kruis-Brugge, tel.: 050 35 49 35. E-post: gmae@xs4all.be

BRUSSEL H. Falck, Eikenlaan 7, B-1640 St.-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14.

DEN HAAG *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77. — (TANEF) G. van der Horst, Hengelolaan 1158, NL-2544 GT Den Haag, tel.: (070) 366 65 47. E-post: gvdhorst@xs4all.nl.

DEN HELDER Esperanto-klubo Den Helder, 1205, NL-1788 LE Den Helder.

DEURNE (TANEF) E. Spitaels, tel.: 03 658 74 20.

DEVENTER J.S. Douma, Rembrandtkade 177, NL-7412 HL Deventer, tel.: (0570) 61 83 04.

EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 211 41 62.

ENSCHEDE (NEJ-sekcio) De Vluchtestraat 1-402, NL-7423 BE Enschede, tel. (053) 433 26 40.

GENK W. Minnen, Loskaaistraat 6, B-3600 Genk, tel.: 089 35 07 13.

GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, B-9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77.

GRONINGEN Esperantocentrum, T.W.S. Mansholtstraat 25, NL-9728 MC Groningen. tel.: (050) 527 45 72 of (059) 849 14 88 — *Esperanto-Nederland* Arubastraat 12, NL-9715 RW Groningen, tel.: (050) 577 59 54. E-post: espned@esperanto.nu.

HAARLEM-HEEMSTEDE *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 524 57 13.

HASSELT A. Claessen, Zonnebloemstraat 13, B-3590 Diepenbeek, tel.: 011 72.60.65. E-post: albert.claesen@pandora.be. – Marcel Aerts, Lazarijstraat 122, B-3500 Hasselt, tel.: 011 72 00 75. E-post: marcel.aerts1@pandora.be.

HELMOND Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (0492) 54 44 72.

'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.

HILVERSUM A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, NL-1217 PL Hilversum, tel.: (035) 624 33 20.

HOUTHALEN Alfons Lijnen, Grote Baan 156, B-3530 Houthalen, tel.: 011 52 20 74.

KALMTHOUT *La Erikejo* W. De Smet, Hertendreef 12, B-2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49.

KAPELLE *Zelanda Esperanto-grupo* Sally en Dies Krombeen, Vijverstraat 3, NL-4421 AW Kapelle, tel.: (0113) 34 15 63 of (0118) 61 48 34.

KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30 E-post: piet.glorieux@ping.be — Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96.

LEUVEN *Esperanto 3000* R. Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: r.goris@planetinternet.be

LONDERZEEL Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. E-post: comite.jean.pain@skynet.be.

MIDDELBURG zie KAPELLE

OOSTENDE *La Konko* Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, B-8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65 (GSM). – Raymond Wylleman, tel.: 059 50 27 08.

PEER H. Schutters, Panhovenstraat 10, B-3930 Peer, tel.: 011 63 55 92. E-post: henri.schutters@skynet.be

ROESELARE zie KORTRIJK

ROTTERDAM J. Quispel, Maarland 4, NL-3075 JV Rotterdam, tel.: (010) 419 82 01. — *Merkurio* P. Schuil, Viskaarweg 145, NL-3192 DM Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.

TERNEUZEN *Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo* J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.

TIELT zie KORTRIJK

TIENEN B. Boon, Merelhof 8, B-3300 Tienen, tel.: 016 81 52 46. Zie ook: www.lahirundo.yucom.be

TURNHOUT Daniel Van Herpe, Koningin Fabiolalaan 2, 2360 Oud-Turnhout, tel.+ fax: 014 45 13 29. E-post: dan.vanherpe@euronet.be

VOORBURG *Esperantogroep Voorburg*, M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel. + fax: (070) 38635 29; E-post: erasmusz@worldonline.nl.

WIJLRE *Esperantogrupo Marnolando*, Tienbundersweg 38, NL-6321 CR Wijlre, tel.: (043) 450 12 48.

ZAANDAM *Esperantocentrum* PB 433, NL-1500 EK Zaandam, tel.: (075) 616 69 31.

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax.: 03 233 54 33.
E-post: esperanto@esperanto.be.

Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging/Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00.
E-post: lode@fel.esperanto.be.

Esperanto-Nederland p/a Ronald Bijtenhoorn, Carel van Manderstraat 1, NL-1964 RS Heemskerk, Nederland. Tel.: 00 31 25 124 61 59 – Fax: 00 31 20 866 64 64.
E-post: espned@esperanto.nu.

Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44.
E-post: uea@inter.nl.net.

Esperanto Scoutsvereniging/Skolta Esperanto-Ligo (SEL) Arie Bouman, Driesdreef 8, B-9030 Gent. Tel.: 09 227 48 41. Zie ook: www.lahirundo.yucom.be

Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B-6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13.
E-post: mardelforge@busmail.net.

Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorweg-esperantisten), Lucien De Sutter, Frère Orbanstraat 210, 8400 Oostende. Tel. + fax: 059 50 18 25.

Bestuursleden van FEL

Flory Witdoeckt (Voorzitter), Wittenonnenstraat 9A, 8400 Oostende. Tel.: 059 70 29 14; Fax: 059 80 23 42.
E-post: flory@witdoeckt.be

Johan Van Eenoo (Ondervoorzitter), Stationsstraat 27, 8380 Lissewege. Tel./Fax: 050 55 07 12.
E-post: dancanto@xs4all.be.

Ivo Durwael (Secretaris), Paul Gilsonlaan 5, 2650 Edegem. Tel.: 03 440 30 92.
E-post: ivo@fel.esperanto.be

Roland Rotsaert (Kassier), Visspaanstraat 97, 8000 Brugge. Tel.: 050 33 00 04.
E-post: rotsaert@esperanto.be

Walter Vandenkieboom, Wittenonnenstraat 9A, 8400 Oostende. Tel.: 059 70 29 14.
E-post: flory@witdoeckt.be

Eddy Raats, Volhardingsstraat 79, 2650 Edegem. Tel.: 03 289 01 61. E-post: eddy@pandora.be

Horizontaal

Tweemaandelijks tijdschrift
over alternatieve communicatie en Esperanto

32ste jaargang 2001/1 (187)
januari - februari

In dit nummer:
- Lidmaatschapsformulier en bestellijst
- Aanmeldingsformulier Wereldcongres (Zagreb)
- Aanmeldingsformulier United Telecom

ISSN 0772-540 X
Afgiftekantoor Antwerpen X
Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen